

Bo komisija opravičila svoje naloge in pomen

Komisija za izvajanje predpisov o delitvi čiste dohodka v hrastniški občini doslej še ni uspela pregledati pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov. Ta komisija je v glavnem končala s pregledi dokumentacije. V tej zvezi je pripravila tudi nekatera posvetovanja s predstavniki gospodarskih organizacij. Dosedanje delo komisije je izraženo tudi v zapisnikih te komisije, ki so precej formalistični in premalo kritični. Manjka zlasti analitičnih ocen lanske delitve dohodka in tani vpeljanih delitvenih sistemov. Če so bila posvetovanja v gospodarskih organizacijah bolj plodna in natančnejša, kot pa zapisniki, bo mogoče videti pozneje. Komisija pričakuje določene uspehe že ob pregledovanju pravilnikov o osebnih dohodkih in čistem dohodku. Delitev teh dohodkov pa seveda zahteva ponovnih analiz.

Tako je v glavnem poročala komisija na zadnji

seji občinskega ljudskega odbora. Lahko rečemo, da je poročilo samokritično, zlasti v zadnjem odstavku, ki pravi, da je komisija trenutno popolnoma prenehala delati, kar pa ni prav. Tajnik in predsednik komisije sta na zdravljenju, predstavnik sindikata in predstavnik službe družbenega knjigovodstva pa na letnem dopustu. To pomeni, da bo morala komisija takoj v začetku septembra nadaljevati z delom.

Nekaj podobnega smo že zapisali o delu te komisije pred meseci. Takrat so bili glavna ovira dopusti in zdaj se to ponavlja, vmes pa je nastopila še bolezen. Sestav komisije ni bil preveč posrečen tudi zaradi prevelike obremenjenosti članov komisije z drugimi dolžnostmi. Tako je skoraj gotovo, da ta komisija svoje naloge in svojega pomena ne bo izvršila in opravičila.

V. Sirec

Prireditvi za izseljence

(ar) TRBOVLJE — Podružnica Izseljenske matice v Trbovljah je priredila v sredo, 22. avgusta, sprejem za izseljence, ki se muje na dopustu v domovini. Pri mičnem »Domu upokoencev« v akacijskem gozdiču na Gvidi se je tega dne zbralo okrog 500 izseljencev in domačinov. Za kulturno razvedrilo je poskrbel domači pevski zbor »Zarja«, za zabavo pa plesni ansambel.

(ma) ZAGORJE — Pododbor Slovenske izseljenske matice iz Zagorja ob Savi je pripravil zadnji četrtletni zvečer srečanje za izseljence v Medijskih toplicah. Na sprejemu je govorila tovarišica Zima Vrščaj v imenu glavnega odbora Slovenske izseljenske matice, o razvoju gospodarstva na področju občine pa tovariš Dušan Kolenc, predsednik občinskega ljudskega odbora.

Zasavski TEDNIK

TRBOVLJE, 30. AVGUSTA 1962 • STEVILKA 36

Leto XV • 20 din

Vrsta posvetovanj

(ma) ZAGORJE — Podobno kot v Trbovljah, Hrastniku in Litiji je bilo pretekli teden tudi v Zagorju ob Savi posvetovanje političnega aktiva o izpolnjevanju planskih obveznosti in o nekaterih drugih aktualnih gospodarskih vprašanjih. Posveta so se zraven predsednika okrajnega ljudskega odbora Ljubljana, tovariša Borisa Mikoša, udeležili tudi pred-

stavniki organov delavskega samoupravljanja in osnovnih organizacij ZK iz gospodarskih organizacij.

Na posvetovanju, ki je z vseh strani osvetlilo doseganje planskih obveznosti in težave, ki nastopajo pri doseganju plana, so podčrtali nujnost pravočasnega in do-

slednega izpolnjevanja družbenega plana; zraven tega so pa govorili še o perspektivnem razvoju posameznih gospodarskih organizacij med seboj ter med gospodarskimi organizacijami in komunjo. Obravnavali so tudi pomembnost izpolnjevanja obveznosti za izvoz.

Prihranek za skupnost

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku ima namen v

prihodnje študijsko obdelati organske klorne derivate. Sprječo razvoja namreč ta tovarna računa z večjimi potrebami po teh proizvodih na domačem tržišču. Točen izračun deviznega učinka bo podjetje lahko izvršilo šele po enoletnem obratovanju elektrolize, ker se poizkusna proizvodnja ne more smatrati kot merilo. Ne glede na to pa podjetje ugotavlja, da je s celotno prodano količino natrijeve lužine, solne kisline in tekočega klorja prihranilo skupnosti 146.272 dolarjev, ki bi bili sicer porabljeni za uvoz naštetih proizvodov.

30 let dela na Partizanskem vrhu

(ar) TRBOVLJE — Prosvetno društvo na Partizanskem vrhu je letos med kulturnimi društvi v trboveljski komunji prvo izvedlo svoj redni občni zbor, na katerem so člani sprejeli načrt dela za prihodnjo sezono. V nedeljo, 9. septembra, bo pa društvo proslavilo 30-letnico svojega delovanja in ob tej priložnosti razvilo tudi svojo društveno zastavo.

ZAKLJUČEK SIVILSKO PRIREZOVALNEGA TEČAJA V ZAGORJU

(ma) ZAGORJE — Prejšnji teden so v Zagorju zaključili s šiviljskim in pri krojevalnim tečajem, ki ga je organizirala tovarna šivilskih strojev »Vlado Bagat« iz Zadra. Za tečaj je vladalo veliko zanimanje.

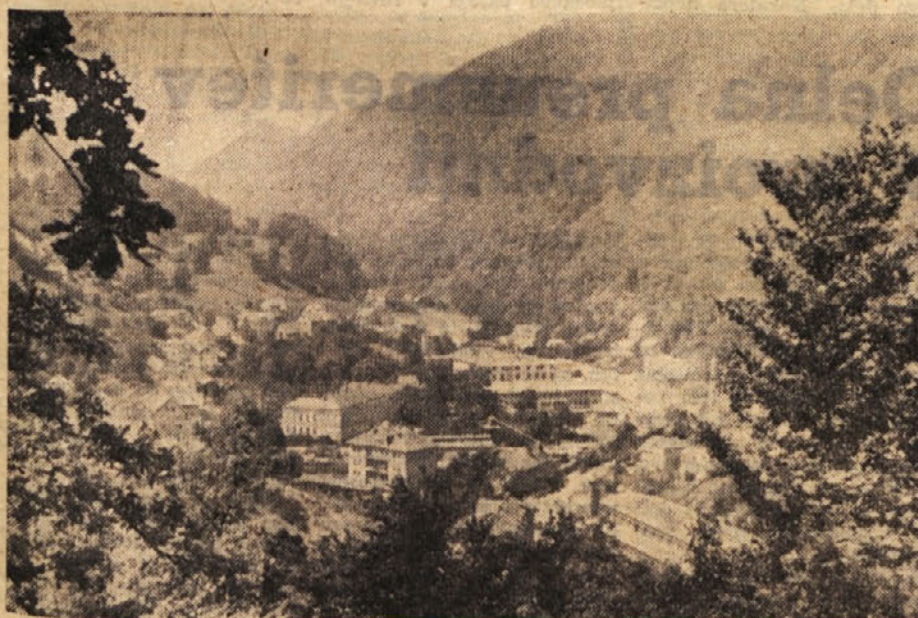
Zadnje soboto in nedeljo so pa pripravile udeležence tečaja razstavo svojih del v provizoriju zraven zagorske osnovne šole, ki si jo je z zanimanjem ogledalo precejšnje število občanov.

Iz vsebine

- 7-LETNO PLANIRANJE SE JE ZAČELO — stran 2
- POSPEŠEVANJE VARNOSTI PRI DELU - SESTAVNI DEL NAŠIH NALOG — stran 2
- 5.-12. stran Trboveljski občan«

Z »Mirandolino« v Nemčijo

(ar) TRBOVLJE — Dramska družina Svobode Center iz Trbovelj, ki je že nekaj let z uspehom sodelovala na zveznem festivalu najboljših amaterskih družin Jugoslavije na Hvaru, letos ni bila vključena v ta izbor. Zato pa ji je bilo dano posebno priznanje, da sodeluje na amaterskem festivalu dramskih družin v Zahodni Nemčiji v času od 28. septembra do 4. oktobra t.l. Festival bo v mestu Scheersberg. — Trboveljčani bodo nastopili na tej prireditvi s komedijo Goldonija »Mirandolina«.

Zagorska razglednica: Toplice

Vlak „Bratstva in enotnosti“

14. septembra ob 9. uri dopoldne bo prispel na železniško postajo Trbovlje vlak »Bratstva in enotnosti« z nekdanjimi gostitelji slovenskih izseljencev v Srbiji, ki jih bodo sprejeli nekdanji izseljenci iz Trbovelj.

Občinski odbor ZB NOV Trbovlje je že izdelal podroben program bivanja nekdanjih gostiteljev (objavili ga bomo v naslednjih dveh številkah) v Trbovljah.

Trboveljčani! Pozivamo vas, da se v čim večjem številu udeležite sprejema nekdanjih slovenskih gostiteljev na železniški postaji Trbovlje ter jim tudi tako pokažete svoje veliko prijateljstvo in hvaležnost za vse, kar so vam nudili v letih nemške okupacije.

Sedemletno planiranje se je začelo

V hrastniški občini ugotavljajo, da je treba v zvezi s spremembami v gospodarstvu pregledati perspektivni plan in ga ustrezno dopolniti. Ob tem pa so prišli do zaključka, da bo lažje določiti osnovno smer nadaljnega razvoja z daljšim, sedemletnim planiranjem. Nekatere gospodarske organizacije so že začele pripravljati gradivo za takšen perspektivni plan. To je prav, kajti tako planiranje zahteva precej časa in veliko skrbnosti. V tej zvezi bo potrebno zlasti manjšim gospodarskim organizacijam posvetiti vso pozornost. Računajo že tudi s tem, da bo prenešeno na komune več pristojnosti in odgovornosti v nadaljnjem razvoju in da bodo lahko razpolagali tudi z več sredstvi.

Ob tem pa ugotavljamo nekatere pojave, ki so škodljivi za gospodarjenje po sodobnih načelih. Tako izhaja gospodarska škoda iz tega, da je moderna elektroliza to-

varne kemičnih izdelkov v Hrastniku priključena na zastarelo električno omrežje. Prav tako obstoječa cestna povezava ne ustreza razvitemu prometu, ki ga v veliki meri povzroča industrija, in podobno.

Razen tega ugotavljajo, da rešujejo nekatere gospodarske probleme tako počasi, da jih čas dostikrat prehitijo. Zanimivo je tudi to, da se posamezni sveti občinskega ljudskega odbora zelo težko zedinijo za odločnejše gospodarske ukrepe. Sorodna manjša podjetja se na primer združujejo šele takrat, ko so že izkazuje poslovna izguba, torej malodane nepozno.

Iz tega zastavljajo zahtevo po večji elastičnosti v gospodarstvu komune. Opozarjajo zlasti na potrebo po perspektivnem gospodarjenju, ki ga doslej niso v večji meri upoštevali, čeprav je v bistvu gospodarjenje te komune dobro začrtano.

Ob vsem tem se ustavljajo tudi pri hitrih spremembah, s katerimi se je treba hitro seznanjati. To velja zlasti za organe delavskega upravljanja. Takega poučevanja je premalo. Zlasti je to še vedno čutili v razumevanju načel o delitvi čistega dohodka. Čeprav je očitno, da se domala vsi delovni kolektivi trudijo za dobro gospodarjenje, pa je vendar še umestna pripomba, da se spremenenim pogojem gospodarjenja še prepočasno prilagajajo. V delovnih kolektivih še zdaj ni povsem jasno bistvo nadaljnje decentralizacije delavskega samoupravljanja in decentralizacije samoupravljanja sploh. O tem bi namreč morali biti že bolje poučeni, kot pa so.

To je nekaj bistvenih misli, ki so jih v hrastniški občini obravnavali tudi na seji občinskega ljudskega odbora. Seveda je bilo ob teh mislih izrečenih še več podrobnosti, ki te osnovne misli dopoljujejo. Pričakovati je, da bodo uresničeni vsi predlogi, ki iz tega izhajajo. V. Sirec

Več pozornosti razvoju majhnih podjetij

Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora v Hrastniku je bilo znova govora o obrtnih in podobnih manjših podjetjih, ki imajo možnosti razvoja v industrijsko proizvodnjo. Ta razprava je bila povzročena s pregledom gospodarskih dosežkov polletnega gospodarjenja v komunih. Ponovno so se ustavili pri gospodarjenju v »Peti«, ki ima še vedno težave zaradi inventurnega primanjkljaja, ugotovljenega pred leti. Na novo pa so spoznali problematično gospodarjenje v bivših elektrotehničnih delavnicah, sedanjem »Sijaju«. V zvezi s tem, so ugotovili, da premalo poznajo gospodarjenje, zlasti manjših podjetij, medtem ko je resnično tudi to, da poznajo gospodarjenje velikih gospodarskih organizacij tudi le pavšalno.

Ugotavljali so med tem tudi pomanjkljivosti občinske

ga ljudskega odbora v zvezi z gospodarjenjem manjših gospodarskih organizacij v komunih. Ugotovili so med drugim tudi to, da so se le premalo resno posvetili razvoju teh podjetij. To se izraza zlasti v slabih kreditnih pogojih, ki so bili dani tem gospodarskim organizacijam, kar je zlasti neprimerno zaradi tega, ker so bili dani boljši kreditni pogoji negospodarskim investicijam. Sicer so bile te gospodarske investicije ocenjene kot nujne, vendar je razumljivo, da dajejo gospodarske organizacije za potrebe komune le tedaj, če so usposobljene za gospodarjenje.

Tokrat so se torej lotili problemov manjših gospodarskih organizacij resneje in objektivno. Zlasti jasno je zastavljena odgovornost tudi ljudskega odbora pri nastajanju takih razmer, kakršne ponekod ostro izstopajo. Seveda so za take razmere odgovorni v prvi vrsti delovni kolektivi sami in njihova vodstva, nedvomno pa gre obremeniti dokaj močno tudi direktorje same, in sicer z gledišča njihove osebne odgovornosti za celotno podjetje, kot tudi za način gospodarjenja v smislu veljavnih predpisov in zakonov.

Nekoliko se je ljudski odbor ustavil zopet ob delitvi osebnih dohodkov. Znova je ugotovil, da se dohodki delijo še preveč nevezano na uspeh gospodarjenja. Pregledi in zlasti razmerja plač pa ne temeljijo na enotnih kriterijih ugotavljanja, zato so naročili upravnim organom, naj pripravijo temeljito analizo osebnih dohodkov za posebno sejo zbora proizvajalcev.

Zadeva komun in invalidov: pravilna zaposlitev invalidov

Pri rudniku Trbovlje-Hrastnik beležijo nad 500 za delo manj sposobnih delavcev, medtem ko je invalidov, ki imajo odločbe o invalidnosti, zabeleženih v tem delovnem kolektivu nad 200. Število invalidov pa raste pri tej gospodarski organizaciji nenehno, saj je pri rudnikih značaj dela s stopnjo nevarnosti takšen, da se temu ni mogoče izogniti. Ob tem pa naj ugotovimo, da na rudniku ni dovolj primernih delovnih mest za zaposlitev invalidov. Tako imajo delovna mesta, ki so primerna za zaposlitev invalidov: za visokokvalificirane delavce 5, medtem ko je invalidov z visoko kvalifikacijo 53, za kvalificirane 65, je pa invalidov s kvalifikacijo 85, za polkvalificirane je 34 mest, polkvalificiranih invalidov pa je 43, za nekvalificirane je na razpolago 52 delovnih mest, medtem ko je takih invalidov 28.

Po tem pregledu je očitno, da delovnih mest za visoko-

kvalificirane praktično ni. Tudi za kvalificirane in polkvalificirane je delovnih mest premalo. Zaradi tega ni čudno, da imajo zaposlene invalide z visoko kvalifikacijo tudi na mestih, ki zahtevajo le nekvalificirane delovne moči. Čeprav se te številke spreminjajo in je to prikaz iz začetka letošnjega leta, pa je v bistvu položaj razmeroma enak tudi zdaj, in nič bolje ne kaže v prihodnje.

V zadnjem času se na rudniku prizadevajo, da bi invalide prekvalificirali. Očitno je namreč, da imajo druge gospodarske organizacije boljše možnosti za zaposlovanje invalidov. Toda te gospodarske organizacije same doslej niso mislile na to, da bi skrbele za prekvalifikacijo invalidov in si zato tudi niso ustvarile takšnih možnosti. To dolžnost bo torej imel sam rudnik. Tako ima ta gospodarska organizacija že zdaj 10 mest za prekvalifikacijo pri srednji tehniški šoli, toda ta mesta niso zasedena. To pa zaradi tega, ker invalidi z nezaupanjem sprejemajo možnost, da bi se prekvalificirani zaposlili na drugih delovnih mestih v drugih gospodarskih organizacijah. Pri tem pa ne upoštevajo tega, da jim usposobitev za zaposlitev na drugem delovnem mestu omogoči udeležbo v življenju v obsegu, ki ga omogoča njihova strokovna in drugačna sposobnost. — Nedvomno ne deluje na človeka ugodno spoznanje, da je namesto kot strokovnjak zaposlen kot vratar. Taka za-

poslitev tudi za družbo ne pomeni ničesar drugega kot izgubljanje sposobnih ljudi. Je pa v precejšnji meri kriva za takšno stanje tudi komuna v celoti. Čeprav redki socialni delavci, kolikor jih v komunih premorejo, delujejo predvsem na področju problemov invalidov, se pa njihovo delo ne odrazi v ukrepanju pristojnega sveta pri občinskem ljudskem odboru. Stalna komisija za popis delovnih mest, primernih za invalide, se je namreč zadovoljila z enkrat opravljenim delom. Potlej pa je nastalo veliko sprememb v dogajanju na področju njenega dela. Nekatera nepri-

merna delovna mesta bi namreč morali že ukiniti, razna druga delovna mesta za invalide pa ustanoviti. Tudi pregledati bi morali večkrat razporeditev invalidov po teh delovnih mestih. Dogaja se namreč, da nekatere gospodarske organizacije težijo za tem, da bi zaposlile na mestih, namenjenih invalidom — povsem zdrave delavce.

Tako bi preko te komisije ali kakšnega drugega foruma morala komuna posredovati v zadevah, ki jih rudnik sam ne more reševati. To je nujno, kajti znano je, da je tretjina vseh invalidov ljubljanskega okraja v revirjih.

Delna preusmeritev v proizvodnji

Na letošnjem mednarodnem jesenskem velesejmu v Zagrebu, ki se bo pričel 8. septembra, bo med drugimi sodelovala tudi strojna tovarna iz Trbovelj. Z razliko od drugih let, ko je ta tovarna tudi razstavljala na tem velesejmu svoje izdelke, kjer je bil dan glavni poudarek strojni opremi za rudarstvo, bo letos na razstavnem prostoru te tovarne opaziti delno preusmeritev njene proizvodnje.

Kakor je tovarna preusmerila svojo dejavnost v proizvodnji skoro za 50% na druga področja, tako bo tudi na njenem razstavnem prostoru

bližnjega zagrebskega velesejma nekoliko drugače. Med drugimi proizvodi bo ta strojna tovarna razstavila tri svoje novitete, in sicer elektromotorni vitel EMV za 5 ton, ki se uporablja v rudarstvu in gradbeništvu, nadalje udarni granulator tipa MG-III za uporabo v kamnolomih ter verižni transporter tipa PVT, ki se praktično uporablja v skladiščih in malih prostorih ter je zelo pripraven. To so tri novosti te tovarne, ki bodo razstavljene med drugim na bližnjem zagrebskem velesejmu.

V ostalem bo pa Strojna tovarna iz Trbovelj na tem

velesejmu razstavila še skrapper tipa 2 SKR-15, ki se lahko uporablja v rudnikih kovin in nekovin, v kamnolomih, v skladiščih za rude, pri regulaciji rek, pri gradnji tunelov in podobno. Vsem tem artiklom se bodo pridružili še pogonska postaja dvoveržnega transporterja DTV-490-M, udarni drobilcev LZ-I in ročna dvigala.

Izbor za zagrebski velesejem je torej zelo pisan, vendar je pri tej tovarni, kakor že poudarjeno, opaziti precejšnjo preusmeritev njene proizvodnje na gradbeništvu in še druge panoge.

-ar.

Težave pri izvozu Šmartno pri Litiji

Med zasavskimi industrijskimi gospodarskimi organizacijami, ki izvažajo svoje izdelke na inozemska tržišča, je tudi kolektiv Industrije usnja, krzna, konfekcije in lahke obutve iz Šmartna pri Litiji. V tovarni si prizadevajo, da bi izvoz še povečali, vendar doslej bistvenejših uspehov v teh prizadevanjih niso dosegli.

V mesecu juniju je industrija usnja, krzna, konfekcije in lahke obutve iz Šmartna izvozila

odstočkov, in ki jih Industrija usnja, krzna, konfekcije in lahke obutve iz Šmartna izvažajo posredno preko »Soprt heruca« iz Zagreba. Omeniti še velja, da je v zadnjem času opazili precejšnje povpraševanje po mastnem usnju — vrat — za izvoz, vendar cene za to vrsto usnja niso ugodne.

Iz dosedanje analize izvoza iz Industrije usnja, krzna, konfekcije in lahke obutve v Šmartnem izhaja, da bi bil izvoz letos neprimerno večji, če bi

Predstavljamo vam zasavske izvoznike

preko »Centromercurja« blizu 50 ton usnja »komerc.« Lansko leto so izvozili nad 26.000 kv. metrov okrajcev »meksiko«, letos je pa opazili upadanje zanimanja za izvoz teh okrajcev na inozemska tržišča, saj prihajajo za okrajce »meksiko« le občasna naročila za izvoz, in še to v obsegu od 500 do 1000 kv. metrov. V prvem polletju letos je opaziti tudi upadanje zanimanja za barvano krzno, predvsem metriet, istočasno se je pa povečalo zanimanje za dolgodlako barvano usnje, predvsem tako z dvobarvnim učinkom. V Industriji usnja, krzna, konfekcije in lahke obutve v Šmartnem pri Litiji ugovarjajo tudi, da za izdelovanje belega krzna — kot vsa leta doslej — manjka primernih surovin, in sicer za izdelavo podlog iz belega krzna za izvoz. Belega krzna bi lahko iz Šmartna izvezili precej več, če bi imeli dovolj surovin.

Tudi izdelava divjačine precej zaostaja za planskimi predvidevanji, ker primanjkuje surovin. Vsa divjačina gre za izvoz, v prvem polletju letos so pa dosegli le 10,20 % lanskoletne realizacije. V primerjavi z lanskim letom se je povečala le izdelava podlog, ki je večja za 20

bilo na voljo zadosti surovin. Primanjkuje namreč govejih in jagnječjih kož ter kož drobnice. Delen vzrok za težave v zvezi z dobavo surovin iz inozemstva je nedvomno zakasnela dodelitev potrebnih deviznih sredstev in nepravčasna dobava surovin. Težave so pa tudi v tem, ker v podjetju nimajo na voljo potrebnih deviznih sredstev, da bi kupili v inozemstvu potrebna pomožna sredstva, ker domača še niso zadosti kvalitetna, zraven tega so pa še dražja od uvoženih.

Vse kaže, da do konca leta Industrija usnja, krzna, konfekcije in lahke obutve iz Šmartna pri Litiji ne bo dobila zadosti potrebnih surovin, v veliki meri zlasti tistih iz uvoza, ki služijo potem tudi v veliki meri za izdelavo proizvodov za izvoz. Zato se zdaj z vso resnostjo poraja vprašanje izpolnitve priložnega in izvoznega plana za letošnje leto. Tako je mogoče skoraj z gotovostjo vnaprej računati, da bo letošnji izvoz iz Industrije usnja, krzna, konfekcije in lahke obutve iz Šmartna pri Litiji za nekaj deset milijonov manjši, kakor so ga predvideli z izvoznim načrtom podjetja. M. L.

Perspektivni plan v Steklarni

V steklarni v Hrastniku so pričeli misliti na dolgoročno planiranje. Zavzemajo se za izdelavo sedemletnega perspektivnega plana. To je korak, ki je za to tovarno zelo potreben. Že po ugotovitvah občinskega foruma sodimo, da je steklarna v bodoče iz-

koristila vse možnosti, ki v tej proizvodnji še obstajajo. Predvsem je slišati očitke, da je še vse preveč zastarel način proizvodnje, čeprav se uveljavlja mehanizacija. Rekonstrukcija tovarne namreč še vedno ni prinesla očitnejših rezultatov v storilnosti. — Po dosedanjih vesteh bodo v steklarni tudi na tem več napravili. Dokaj bodo namreč zmanjšali stalež zaposlenih in delavce priučili za druga dela. Tiste namreč, ki jih sami ne bodo mogli več zaposlovati.

Upravni odbor rudnika Trbovlje-Hrastnik o združevanju

O združevanju sredstev v hrastniški občini smo pred poldrugim letom veliko pisali. Namen ni bil povsem uresničen, vendar so nekatere gospodarske organizacije pomagale s kratkoročnim kreditom tovarni kemičnih izdelkov, ki je tedaj taka sredstva nujno potrebovala. Kot je običajno, se koristnost vsake zadeve pozna šele čez leto ali več let. Zdaj so pri rudniku Trbovlje-Hrastnik znova govorili o združevanju sredstev, in sicer v upravnem odboru.

Ugotovili so, da je zanje veliko več vredno, če so posodlili denar tovarni kemičnih izdelkov, ki ga je potrebovala, kot pa da bi ga hranili v svojem poslovnem skladu. V svojem poslovnem skladu bi plačevali drage obresti, tako pa dobijo denar v celoti vrnjen, ko ga bodo potrebovali za gradnjo separacije, razen tega pa bodo dobili tudi obresti za čas posojila. Torej tako združevanje ni samo neka sentimentalna pomoč ali vzajemnost, temveč povsem čisti gospodarski račun, v katerem imata oba partnerja primerne gospodarske koristi.

Pri rudniku Trbovlje-Hrastnik so torej ugodno ocenili združevanje sredstev oziroma takšen način vzajemnega kreditiranja. Ker bodo imeli posledje zaradi znižanja obresti od poslovnega sklada od 4 na 1%, jim bo ostalo potem še veliko sredstev. To bo samo v prvem polletju letošnjega leta čez 130 milijonov dinarjev več sredstev v bruto sklade. Konec leta bodo ta sredstva še znatno večja, torej jih bo kolektiv delno lahko uporabil v smislu združevanja sredstev za rekonstrukcijo obrata cementarne v Zidanem mostu. To seveda le tedaj, če rudnik sam ne bo pričel z gradnjo separacije.

Tako torej ugotavljamo, da misel in potreba po združevanju sredstev nista odmrli. Prav bi bilo torej znova preučiti možnosti združevanja sredstev in oblikovati sklad za zbiranje takšnih sredstev. Prav gotovo je posledje več možnosti za združevanje sredstev, kot jih je bilo prej.

Pričakovati je, da bo sedemletni perspektivni plan privedel do večje specializacije, kar bo skupno s komercialnim prizadevanjem omogočilo večje uspehe v gospodarstvu. Trenutno se namreč zdi, da je tovarna le preveč odvisna predvsem od komercialnih uspehov, od dobro vnovčene proizvodnje. Tak pomislek temelji na dejstvu, ki so ga v steklarni sami najprej opazili, da pristojnosti med ekonomskimi enotami še niso urejene, kar ima za posledico na primer to, da doženejo napake dela šele ob koncu proizvod-

nje, medtem ko bi jih lahko ugotovili že v njeni prvi fazi. Na ta način ni samo pre malo možnosti za nagrajevanje po ekonomskih enotah, temveč ima tudi proizvod preveliko ceno. Podobno ugotavljajo tudi v drugih primerih.

Usmeritev na tuja tržišča bo prej ko slej zahtevala od tovarne največ naporov, da se v kar največji meri urede procesi v proizvodnji. Cilj, ki so si ga že zdaj zastavili v prodaji v tujino v višini 1 milijona dolarjev čez nekaj let ne bo uresničiljv samo z zviševanjem prodajne vrednosti proizvodov, temveč bo odvisen tudi od količine in kakovosti izdelkov samih. To so zaključki, ki jih lahko postavljamo na osnovi zapažanj, da se namreč v steklarski industriji konkurenčnost vedno bolj zaostruje, tako na domačem trgu kot v tujini.

Kaže, da bo dolgoročno planiranje v steklarni odločno spregovorilo o vseh teh problemih in še o marsičem drugem, kar utegne veliko pomeniti za prihodnost te tovarne.

Pospeševanje varnosti pri delu - sestavni del naših nalog

Teden varnosti pri delu je postal že tradicionalna vsakoletna akcija, s katero želimo še posebno poudariti pomembnost nalog pri pospeševanju varnosti pri delu in končno tudi izven delovnih prostorov. Šerb za pospeševanje varnosti pri delu, ki je sestavni del nalog neposrednih proizvajalcev in družbeno-političnih organizacij, pa mora biti neprekinjena, se pravi stalna šerb skozi vse leto. Dejstvo je, da nam bo samo z nenehnim prizadevanjem in s skupnimi napori uspelo preprečiti nesreče, ki naraščajo v vseh štirih zasavskih občinah iz dneva v dan.

Letos ob koncu oktobra ali v začetku novembra bo spet teden varnosti pri delu. Sicer samo časovno obdobje tega ni pomembno, pomembnejša je namreč vsebinska plat te akcije. Zato bodo tudi letos v vseh štirih zasavskih občinah sklicali konference za varnost pri delu, ki bodo med drugim obravnavale problematiko nesreč pri delu in možnosti ter ukrepe za izboljšanje sedanjega položaja. Medtem ko je delo lanskoletnih konferenc za varnost pri delu v posameznih občinah pokazalo, kaj bi bilo treba na njih izboljšati in kakšno obliko naj imajo te konference, bo letos potrebno, da bi na konferencah za varnost pri delu obravnavali vso problematiko konkretno in sprejeli tudi učinkovite sklepe, ki naj bi jih potem prenesli udeleženci v delovne kolektive med neposredne proizvajalce, na zasedanja organov delavskega samoupravljanja in na druga pristojna mesta.

Poudariti velja, da so lanskoletne konference o varnosti pri delu dokaj slabo vzbudile pri udeležencih konferenc čut za večjo odgovornost do vprašani varnosti pri delu, saj pravzaprav v gospodarskih organizacijah v Zasavju ni opaziti bistvenega napredka v varnosti pri delu, iz naraščajočega števila nesreč bi lahko celo sklepali povsem nasprotno, čeprav ni mogoče zanikati, da v nekaterih gospodarskih organizacijah v Zasavju niso začeli v zadnjem času temeljiteje obravnavati to problematiko in izgube, ki jih zaradi tega trpe gospodarske organizacije.

Nesreče pri delu nam razen tega, da so pri tem osebno prizadeti neposredni proizvajalci, kar nikoli ne smemo prezreti, povzročajo tudi večje ali manjše izgube na narodnem dohodku. Vse to so dejstva, ki zahtevajo, da morajo samoupravni organi še bolj kot doslej, razpravljati tudi o bigensko-tehnični varnosti pri delu. Pri vseh teh razpravah pa naj bi bigensko-tehnično varnost razumeli v širšem smislu, namreč tako, da morajo proizvajalci priti tudi v tovarno in iz nje ter da so na poti na delovno mesto izpostavljeni številnim nevarnostim.

Letočni teden varnosti pri delu naj bi torej ob stalni celoletni akciji prinesel nove napotke in ideje za preprečevanje nesreč ter za izboljšanje sedanjega stanja, kar bo v veliko korist tako neposrednim proizvajalcem kot družbi.

Sklep je eno, izvršitev pa drugo

(ar) TRBOVLJE — Ze meseca junija smo povedali, da je mladina podjetja Elektro-Trbovlje sklenila zgraditi zraven upravnega poslopja podjetja odbojkarstvo igrišče, ki bo služilo rekreaciji članov kolektiva. Začeli so in pri tem je tudi ostalo. Kaže, da bo to igrišče menda izgotovljeno v prihodnji petletki. Menim pa, v kolikor mladina v tem podjetju ne zna

izvršiti dane obljube, da bi pač ostali tovariši, člani sindikalne podružnice in osnovne organizacije ZK v podjetju morale vplivati na mladince, da se to delo izvrši. Saj bi igrišče ne služilo samo mladini, temveč vsem članom kolektiva. Pospeševati razvoj rekreacije je tudi ena izmed nalog sindikalne podružnice.

»Občani še ne vedo...«

V centru Trbovelj, v poslopju Restavracije, posluje od 15. februarja 1962 informativna turistična pisarna »Jadran turista«. — Informativna pisarna je bila odprta na pobudo Turističnega društva v Trbovljah. V lično urejenem prostoru informativne pisarne posluje še vnaprej dvakrat na teden tudi turistično društvo, se pravi, da poslujeta v enem prostoru dva turistična informatorja, ki večinoma tudi skupno organizirata izlete. Uslužbenki v pisarni »Jadran turista« (tov. Jolandi VASTIC) smo zastavili nekaj vprašanj:

»Ali je informativna pisarna izpolnila doslej svoje naloge?«
 »Po mojem mnenju je. Turisti in potniki iz Trbovelj se največkrat zatečejo k nam po železniške vozovnice in po informacije o prostih sobah, o

voznih redih ter o vseh ostalih stvareh, ki zanimajo pač potnika in turista.«

»Kako se je poslužujejo občani?«

»Se kar zadovoljivo, toda kaže, da prebivavci Zasavja ne vedo za vse ugodnosti, ki jim jih lahko nudi naša pisarna: vozovnice vseh vrst — železniške, letalske, ladijske. Zal pa za zdaj še ne izdajamo avtobusnih vozovnic, ker še nisem dobila cenika za razne proge. Zdi se mi, da jih zelo malo ve, da jim lahko zelo hitro uredimo vse stvari za potovanje v tujino: potne liste, vizo, ter da jih seznanimo z vsemi podrobnostmi potovanja in bivanja v tujini.

Medtem ko prebivavci Zasavja ne vedo za ostale veje naše uslužnostne dejavnosti, pa kaže, da najbolj vedo za enodnevne

izlete, ki jih prirejamo v sodelovanju s turističnim društvom. Velikokrat je več prijav, kot pa je prostora v avtobusu. Pri teh izletih je vedno tudi vodič, ki razlaga in seznanja turiste z znamenitostmi krajev, skozi katere potujejo.«

»Ali so kake pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba odpraviti?«

»Pomanjkljivosti razen te, da občani še ne vedo za naše poslovanje ter usluge, ki bi jim jih lahko nudili, ni nobene. Glede na začetek poslovanja je kar dobro. Upam pa, da bo poslovanje v naslednji turistični sezoni veliko boljše. Vsekakor si želimo, da bi prebivavci Zasavja v veliko večji meri koristili in se posluževali naših uslug kot pa dosedaj. Jasno je pa, da je to odvisno predvsem od nas samih.«

Dokler ni po predpisih

(ar) TRBOVLJE — Na vrsti so nova gradbišča in obrati, ki se danes izgotavljajo in urede s potrebno električno instalacijo in drugim. Stanje v tem pogledu se je pa v primerjavi s prejšnjimi leti znatno izboljšalo. Podjetje Elektro-Trbovlje se pa strogo drži zadevnih predpisov in ne izvede priključkov na stroje in ostale instalacije toliko časa, dokler niso te urejene po veljavnih predpisih. Mimo tega pa to podjetje opravi tudi ustrezne meritve prehodne upornosti zemljovoda, za kar izda potrdilo o rezultatih, ki morajo biti v dovoljenih mejah.

V Hrastniku bodo poskrbeli za muzejske prostore

O hrastniškem muzeju, zaga prostora v sedanjem katerega je veliko eksponatov že pripravljenih, ni pa zanje primernih prostorov, smo že večkrat pisali. Zadnje čase pa je že tudi o tem govora, kje in kako bodo gradili tak muzej. Po znanih predvidevanjih bo muzej zgrajen nekje v bližini steklarne v Hrastniku. To bo v resnici provizorij, ki pa bo dovolj prostoren in primeren za potrebe takega krajevnega muzeja, ki zajema predvsem zgodovino steklarne, kemične tovarne in rudnika. Seveda je v tem zajeta tudi vsa krajevna zgodovina, ki je v največji meri prav od tod izhajala.

To naj bi bila rešitev za čas, dokler ne bo rekonstrukcija Steklarne končana, kajti v tem času bo dobila steklarne tudi nove upravne prostore. Tako bo potlej dobil krajevni muzej v Hrastniku veliko primerne-

Zabeleženo v Hrastniku

Sedanji pregledi poslovanja obrti v hrastniški komuni ne kažejo kdo ve kako vzpodbudne slike. S pripojitvijo dveh mizararskih podjetij h komunalnemu podjetju se je tukaj nekoliko izboljšal položaj. Podjetje vsaj kaže znatnejši optimizem v perspektivi. Toda...

● Posebna komisija, ki jo je imenovalo družbeno knjigovodstvo, da bi ugotovila vzroke izgube v bivšem »Mizarstvu« v Hrastniku, teh vzrokov ni mogla ugotoviti — zaradi pomanjkljivega vodenja poslovnih knjig. Ta komisija je predlagala, naj pregleda poslovanje finančna inšpekcija. Ta inšpekcija je začela tukaj z delom.

● Obrtno podjetje »Peta« v Radečah je še vedno v težavah iz znanih vzrokov. Sanacija podjetja je predvsem odvisna od sredstev za pokritje ugotovljenega inventurnega primanjkljaja. V teševanju tega vprašanja je premalo gibčnosti.

● V zelo kritičnem položaju je »Sijaj« v Hrastniku — razsvetljava in galvanizacija. To podjetje ima letos okrog 17 milijonov dinarjev zapadlih anuitet. Periodični obračun je izkazal celo nekaj izgube. Ugotavljajo, da je to primer, ki je v nasprotju z načeli dobrega gospodarjenja. Bežen pregled analiz v komuni kaže, da je imelo to podjetje v povprečju dveh let vedno najvišje osebne dohodke. Torej se niso zavedali tega, kako potrebni jim utegnejo biti skladi. Kaže, da problem postruže ne skladije v delovnem kolektivu. Zdjaj to vprašanje pro-

učuje posebna komisija, ki bo o izsledkih poročala zboru proizvajavcev. Kaže, da bo potrebno uvesti prisilno upravo.

Vse to znova nakazuje potrebo po resnejšem obravnavanju obrti, o čemer se je doslej vedno le razpravljalo. Očitno je, da ob veliki industriji majhnih podjetij tukaj doslej niso resno obravnavali, ker niso bili navezani na dohodke iz teh virov.

V. S.

Razočarani Trboveljčani

(rov) TRBOVLJE — Lovska družina v Trbovljah se oprošča številnim gostom, ki so ob prekrasnem vremenu minulo nedeljo hoteli obiskati prireditve lovcev pri lovski koči na Podmeji in potrpežljivo čakali po več ur na avto prevoz, z naslednjim pojasnilom:

Vrsto let smo imeli z bivšim avtoprevoznikom podjetjem zadevni nered. Nedavno je pa to podjetje prevzelo v upravo podjetje SAP TURIST iz Ljubljane in bili smo prepričani, da se bodo dosedanje pomanjkljivosti v prometu odpravile. Kljub pravočasnemu dogovoru o prevozu preteklo nedeljo z vodstvom novega podjetja in večkratnemu trdnemu zagotovitvi z njegove strani, da bo ob določenem času na razpolago dovolj vozil na Podmejo, nas je tudi novo podjetje bridko razočaralo, kar vedo najbolj povedati vsi prizadejanci. Lovska družina iz Trbovelj torej ne nosi nobene krivde za nedeljsko kolobocijo v prevozu.

Proslava 30-letnice gasivskega društva v Kandršah

Gasivsko društvo v Kandršah nad Zagorjem je v nedeljo 26. avgusta proslavilo 30-letnico obstoja. Pobudo za ustanovitev društva so dali Litijani. Od ustanovitve dalje je predsednik te čete Franc Lavtar.

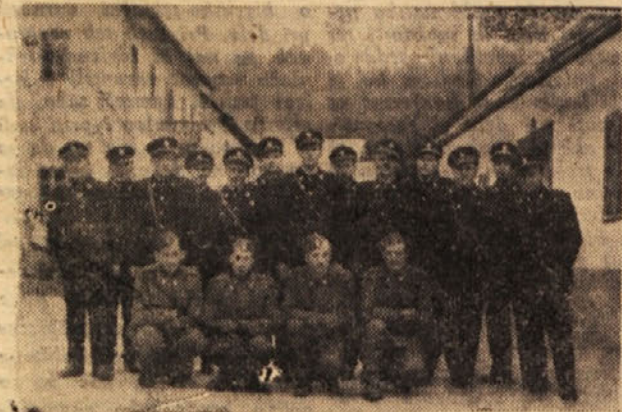
Motorno brizgalno je društvo nakupilo že 1932. leta. Denar zanjo so zbrali domačini s prostovoljnimi prispevki.

Ob ustanovitvi gasivske čete je bilo 13 članov. Do leta 1956 je imelo društvo svojo opremo shranjeno pri Albinu Maliju, za kar zasluži vse priznanje. Leta 1956 je pa ta četa zgradila v središču Kandrš leseno barako, v kateri je imela svoje prostore do nedavnega.

Gasivski dom, ki ga je društvo začelo zidati, je sedaj dograjen v surovem stanju. Zgradili so ga člani društva s prostovoljnimi prispevki in prostovoljnimi delom. Mala

denarna sredstva so dala društvu na razpolago občinska gasivska zveza v Zagorju, krajevni odbor SZDL z Mlinš, veliko razumevanje so pa pokazali za težnje društva na Rudniku Zagorje, ki jim je dal svojo stavbo »Pod uro« na razpolago. Gasivci so z udarniškim delom podrti to stavbo in pridobljeno opeko in les uporabili za svoj gasivski dom, ki bo, ko bo skončan, v okras in ponos Kandršam in okolici.

Da pa je bilo to veliko delo opravljeno, gre predvsem zaslugi neutrudnemu predsedniku, nadalje delovnemu poveljniku Francu Ocepku, prejšnjemu tajniku Francu Vidrgarju ter sedanjemu tajniku Milanu Zupančiču, seveda pa tudi ostalim članom in vaščanom. — Četi in njenemu požrtvovalnemu predsedniku, ki že 30 let opravlja odgovorne posle, naše iskrene čestitke!

Gasivska desetina jubilaria v Kandršah ob 30-letnici

trboveljski

Trbovlje, 30. avgusta
St. 4

OBČAN

Zbori volivcev zavaro- vancev in pro- izva- javcev

V dneh od 15. septembra naprej bodo na območju naše komune zbori volivcev, na katerih bodo razpravljali o doseganih gospodarskih uspehih. Mimo tega bodo pa tudi zbori zavarovancev po proizvajalcev po gospodarskih organizacijah, na kajljali o novem zakonu o socialnem zavarovanju ter socialnem varstvu.

V drugi polovici septembra bodo nadalje zbori proizvajalcev po gospodarskih organizacij, na katerih bodo proizvajalci obravnavali dosežene gospodarske uspehe ter problematiko gospodarskih organizacij.

Pričujoča številka »Trboveljskega občana« je v glavnem posvečena gospodarsko-političnim problemom in bo vsakakor služila za razprave na vseh zborih.

Novembra nova rampa

Ze dalj časa so opozarjale trboveljske gospodarske organizacije, da je potrebno pridobiti na železniški postaji več prostora, oziroma zgraditi večjo rampo z nakladalnim prostorom. Dosedanja rudniška rampa ni več zadoščala niti potrebam rudnika, še manj pa vse večjim potrebam ostalih gospodarskih organizacij. Velikokrat je morala ta ali ona gospodarska organizacija plačati penale zaradi netočne izročitve blaga ali pa prekasnega iztovarjanja.

Kot pa vse kaže, bo že novembra možen promet na novi rampi ter nakladalnem prostoru. Ze 15. avgusta so začeli delavci SGP »Sasavja« iz Trbovelj z gradbenimi deli na novi rampi. Dosedanja rudniška rampa je bila dolga 50 m, nova pa bo dolga 120 metrov, veliko večji bo pa tudi ostali nakladalni prostor.

Na minuli seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora je bil ustanovljen sklad za gradnjo in financiranje tega pomembnega objekta. Sredstva za gradnjo tega objekta bodo prispevale vse gospodarske organizacije v komuni, največ pa rudnik rjavega premoga ter STT, oba po 12 milijonov din, Elektrarna in Cementarna pa po 2.500.000 din, druge gospodarske organizacije pa ostali znesek. Predvideno je, da bo za gradnjo nove rampe in nakladalnega prostora potrebno 43.761.000 din.

Kljub temu, da je potrebno odstraniti 10.000 kub. metrov

USTANOVljen CENTER ZA SOCIALNO VARSTVO

(e) TRBOVLJE — Na seji ObLO Trbovlje so odborniki razpravljali o ustanovitvi centra za socialno varstvo. V razpravi je bilo poudarjeno, da je ustanovitev takega centra potrebna, ker se je v decentralizaciji družbenih služb pokazala potreba, da se ustanovi tak center. Ta center bo zajemal naloge socialnega varstva (splošno socialno varstvo, varstvo družine, varstvo posebne skrbi potrebnih otrok itd.). Z ustanovitvijo tega centra bo omogočena veliko boljša povezava s terenom ter hitrejša odpravljanje vseh nastajajočih problemov.

In vnovčena realizacija?

Poročilo o gibanju gospodarstva v naši komuni v prvem polletju letošnjega leta daje glede na fakturirano realizacijo dokaj ugodne rezultate. Družbeni bruto proizvod sicer ni dosežen, toda če se upoštevajo specifični pogoji delovanja nekaterih industrijskih podjetij v minulem polletju, so ti rezultati, realno ocenjeno, zelo zadovoljivi in ni bojazni, da fakturirana planska realizacija ne bi bila dosežena. In ravno tako tudi v industriji. Toda pri pregledu tabel, ki kažejo polletne dosežke, opazimo tudi, da je

razlika med fakturirano in vnovčeno realizacijo za nekaj nad 800 milijonov din, kar nam pove, da so polletni dosežki z vidika vnovčene realizacije doseženi le s — 36,8 odstotka. In ravno to da misliti!

Se pravi, da je upnikov približno samo v industriji, ki je glavna panoga gospodarstva v naši komuni za 750 milijonov din, 30 milijonov odpade na trgovska podjetja, ostalih 20 milijonov in nekaj več pa na ostale gospodarske organizacije. Vemo tudi, da se bodo zaključni računi ob koncu poslovnega leta sestavljali na podlagi vnovčene realizacije in ne fakturirane. Znano je pa tudi, da se bodo dohodki delili na podlagi vnovčene realizacije in se je treba bati, da bodo imele industrijske gospodarske organizacije ob zaključku leta še precej dolžnikov. Pripeti se lahko, da bodo gospodarske organizacije dolžne same sebi oziroma svojim skladom, če se bodo izplačevali osebni dohodki po vplačanih fakturah. To je vsakakor zelo važno in pomembno vprašanje, ki mu bodo morale gospodarske organizacije posvetiti veliko pozornost.

Da pa ne bi prišlo ob zaključku poslovnega leta do nepotrebnih zapletljajev in razburjenja, bi bilo umestno, da bi vse gospodarske organizacije imele preglede nad vnovčeno realizacijo, in ravno tako tudi občinski ljudski odbor oziroma njegovi gospodarski organi. Potrebno bi tudi bilo, da bi tiste gospodarske organizacije, ki so v slabšem finančnem položaju (vnovčena realizacija), razpravljale o tem problemu s celotnim kolektivom.

In še to: umestno bi bilo, da bi se že pričelo razmišljati o sestavi družbenega plana za leto 1963. Gospodarske organizacije naj bi začele pripravljati osnutke svojih planov že v oktobru in novembru, saj bodo do takrat realno ocenile svoje proizvodne zmogljivosti in potrebe. Njihovi plani bi pa bili predpriprava in osno-

va za sestavo občinskega družbenega plana. Ti plani pa morajo biti realni, kajti ti so osnova, na kateri bo temeljil občinski družbeni plan za naslednje leto.

Bife v kopalnici

(j) TRBOVLJE — Novo gostinsko podjetje »Rudar« je nedavno tega odprlo preurejen in lično opremljen bife v trboveljskem kopalšču. Tu prodajajo vse vrste brezalkoholnih pijač, mrzla jedila ter cigarete.

Doklej brez oglasne deske?

(j) TRBOVLJE — Ze dalj kot mesec dni so Zgornje Trbovlje brez oglasne deske, ki je stala nasproti gasivskega doma in ki jo je podrlo zadnje neurje. Vsekakor bi že bil čas, da bi ponovno postavili oglasno desko tu, saj je občane v Zgornjih Trbovljah seznanjala z vsem, kar se je dogajalo v kraju. Upamo, da bo kaj kmalu ponovno stala deska v Zgornjih Trbovljah.

Izdano poroštvo za najetje posojila

(ek) TRBOVLJE — Odborniki obeh zborov ObLO Trbovlje so na minuli seji mimo drugega razpravljali tudi o poroštveni izjavi za najetje posojila v višini 1.500.000 din, za katerega je zaprosil Investicijski biro za gradnjo montažne hiše. To posojilo bodo najeli iz sredstev občinskega sklada za zidanje stanovanjskih hiš.

Naslednja številka bo posvečena statutu komune

Zaradi del na novi rampi in nakladalni postaji so minule dni odstranili stroje z dosedanje rudniške rampe

Polletni gospodarski dosežki

Ob upoštevanju nekaterih specifičnih pogojev delovanja daje celotna gospodarska dejavnost v prvem polletju letošnjega leta dokaj zadovoljive rezultate. Z družbenim planom predviden družbeni bruto proizvod je bil dosežen v vseh panogah skupaj z 48,5 odstotka, po posameznih panogah pa zelo različno. Vsekakor je najugodnejše rezultate opaziti v industriji, ki je v tem obdobju dosegla 49,5 odstotka letnega plana. V tej panogi se lahko v drugem polletju pričakujejo še ugodnejši rezultati glede na povečano proizvodnjo v Cementarni ter morda tudi v Elektrarni.

Precej drugača slika se pa kaže, če primerjamo plan z vnovčeno realizacijo. Vidi se, da znaša razlika med fakturirano in vnovčeno realizacijo nekaj nad 800 milijonov, od tega pa odpade na industrijo 750.000.000 din. Če bi se do konca leta to stanje izboljšalo, bi se ob upoštevanju ugodnejšega gospodarskega razvoja planska predvidevanja glede vnovčene realizacije lahko povsem približala pričakovanju ali pa ga celo dosegla.

V prvem polletju so bili osebni dohodki doseženi z 51,3 odstotka, kar je za 2,8 odstotkov več kot celotni dohodek oziroma in isti višini kot čistí dohodek gospodarskih organizacij.

Opaziti pa je, da ostaja zaposlenost še vedno na istem nivoju lanskega leta, čeprav je celotna proizvodnja nekoliko nižja. Čeže, da dvo-odstotno plansko predvideno povprečje zaposlenosti letos ne bo doseženo.

Vidne uspehe v izvozu je dosegla STT, ki je že prekorčila letni plan. Glede na možnosti izvoza tudi pri drugih gospodarskih organizacijah (Mehanika, Elit) bodo morali tudi ti kolektivi pričeti v večji meri proučevati možnosti plasmaja svojih proizvodov na tujih tržiščih.

Industrija — 49,5 odstotkov planskih predvidevanj

Ta panoga zelo zadovoljivo dosega planska predvidevanja, saj je dosegla 49,5 odstotkov. Zadovoljive rezultate je lahko ugotoviti tudi pri

vseh ostalih elementih delitve dohodka. Precejšnja je pa razlika med fakturirano in vnovčeno realizacijo, in sicer 750.000.000 din, od česar odpade samo na STT 500 milijonov din. Ob upoštevanju dejstev, da delovna kolektiva Cementarne in Elektrarne zaradi objektivnih vzrokov nista mogla doseči polletnega plana (Elektrarna remont, Cementarna zakasnelo skonciranje rekonstrukcije), ter ob upoštevanju, da delovni kolektiv Cementarne uspešno povečuje proizvodnjo, je pričakovati, da bosta letna plana obeh gospodarskih organizacij dosežena. Realna ocena doseženih uspehov v prvem in pričakovanja v drugem polletju dajeta zagotovilo, da bo ta gospodarska panoga po vsej verjetnosti še presegla planska predvidevanja.

Gradbeništvo le 35,6 odstotkov letnega plana

V prvem polletju je ta gospodarska panoga dosegla le 35,6 odstotka letnega plana. Zaradi dolge zime je bila storilnost v prvem četrtlet-

ju zelo nizka, mimo tega so se pa zavlekla tudi nekatera predvidena gradbena dela. Zaradi stalnega deževja so bili tudi naslednji meseci dokaj neugodni. Najbolj je pa podjetje (SGP »Zasavje«) prizadelo to, da v začetku sezone ni moglo pričeti s predvidenimi gradbenimi deli; Vzrok za to: pomanjkljiva dokumentacija ter pomanjkanje investicijskih sredstev. V drugem polletju so pa boljši pogoji za izvajanje del, tako da je pričakovati občutno povečanje gradbenih del.

PROMET

Ta gospodarska panoga je dosegla v prvem polletju 49,9 odstotkov letnega plana. V elementih delitve dohodka je opaziti precej slabše stanje (narodni dohodek 33,4 odstotka, čisti dohodek 39,4 letnega plana), le osebni dohodki so bili doseženi s 54,8 odstotka. Občutno se je povečalo tudi število zaposlenih, in sicer od 78 v lanskem letu na 88 v istem obdobju letos.

Trgovina — 54 odstotkov planskih predvidevanj

Po planu predvideni promet v trgovini in občutno povečanje prometa v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta sta dosegli le trgovsko podjetje »1. junij« in »Drogerija«. Glede na to, da je drugo polletje za trgovino vedno ugodnejše, se pričakuje, da bo letni plan blagovnega prometa na drobno dosežen. Opaziti je pa precejšnje povečanje zalog, kar je značilno za celotno gospodarstvo in ne samo za trgovino. In ravno zaradi tega nastajajo tudi težave. S povečanjem zalog se je zmanjšal koeficient obračanja zalog za 10,5 odstotka. Stanje kupecev: v tem času je trgovina dosegla 1 milijardo 170 milijonov din fakturiranega prometa, medtem ko je bilo vnovčene realizacije 1 milijardo 140 milijonov din, to

je 30 milijonov din terjatev proti kupcem, kar pa za trgovino ne pomeni večjih motenj v poslovanju. Kljub precejšnjim problemom v blagovnemu prometu na drobno, ki vedno bolj stopa v ospredje, je trgovina dosegla zadovoljive rezultate. Ti so se pokazali v finančnem rezultatu, nekoliko manj pa v zadovoljevanju potreb potrošnikov, v izvrševanju uslug, izbire, ponudbe, zniževanja cen in konkurenčnosti izven komunalnega območja. Gospodarsko poslovanje, rentabilnost in produktivnost ni presegla določenih povprečnih meja. Ena izmed težav v izvrševanju trgovskih uslug so pa še vedno skladišni prostori, predvsem za živila in ostali material, ter zastareli trgovinski lokali.

Določene težave je pa bilo opaziti tudi v pomanjkljivi prodaji televizorjev, električnih gospodinjstevskih aparatov in drugem. Prav tako se v komuni ne prodaja razni gradbeni material. Da bi se sprostil obratna sredstva, bodo morala trgovska podjetja v drugem polletju povečati koeficient obračanja zalog. Pozitivne rezultate v trgovini in vpliv na povečanje prometa so imela tudi lastna odobranja potrošniških posojil trgovskih podjetij in ustanavljanje samostojnih ekonomskih enot.

Vsi problemi, ki so se pojavili v prvem polletju (konkurenčnost, organizacija izvrševanja uslug, skladišni

prostori, urejevanje poslovalnic itd.) bodo premostljivi le s skupnim sodelovanjem, ki naj bi se odrazilo v skupni enotni upravi trgovskih organizacij.

Gostinstvo za 8,4 odstotka pod planom

Promet v tej panogi je bil dosežen v primerjavi s planom z 41,6 odstotka, prav tako tudi ni bil dosežen lanskega leta promet v istem obdobju. Še občutnejše kot vrednostni je padel količinski promet. Na to so v glavnem vplivale zvišane stopnje prometnega davka na vino, ki so zažele veljati od marca naprej. To je imelo za posledico zmanjšanje potrošnje vina v obstoječih gostilnicah, medtem je potrošnja ostalih alkoholnih pijač ostala približno na ravni lanskega leta.

Obrt — 48 odstotkov letnega plana

Obrtna dejavnost kot proizvodnja se je v prvem polletju letošnjega leta razvijala po predvidevanjih družbenega plana in dosegla 48% plana. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta je presegla celotni dohodek za 7 odstotkov, število zaposlenih se je pa zmanjšalo za 9 odstotkov. Iz tega izhaja, da se je produktivnost dvignila, zmanjšale so se pa zaloge za 20 odstotkov. Netó osebni dohodki so bili izplačani v višini, predvideni z družbenim planom.

Iz navedenih podatkov oziroma polletne realizacije je razvidno, da so polletni gospodarski uspehi še kar zadovoljivi, jasno je pa, da ne bo smelo priti nikjer do kakršnega koli samozadovoljstva in da bodo morali vsi kolektivi v komuni založiti vse sile ne le za doseg, temveč po možnosti za prekoračenje planskih predvidevanj. Polletni indeks fakturirane realizacije v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta je 112, kar kaže na določeno prizadevanje v izpolnjevanju planskih nalog.

Korak do nesreče

Minuli petek sva se, ne vem o čem, pogovarjala prijateljcem na oglu trga F. Fakina, ko so na tovrstnem avtomobilu grozeče zaevilile zavore! Oba sva se obrnila in zagledala mladeniča sedemnajstih — osemnajstih let, kako je v zadnjem trenutku zaustavil svoje kolo ter z volanom zavil na desno. Ljudje so zdrveli skupaj, on pa je mirno vzdignil kolo ter se odpeljal proti gostišču »Spanc«. Ko se je pa iz kabine tovornjaka pokazal v obraz pepelnato siv možakar in ga začel zmerjati ter klicati, naj ustavi, je pognal kolo!

Tudi šofer si je menda oddahnil od strahu in pognal s kamenjem naložen kamion za ubežnikom. In šli so ga šele pri telefonski govornici, ko ga je zaustavil neki upokojenec. Na vprašanje, kako se piše, je molčal in vzeli so mu kolo.

Kaže, da se mladenič ni vedel, da se ima le do-

stremu vozniku tovornega avtomobila zahvaliti, da je še živ. Kaži da težke pesreče ga je ločil le trenutek, kratek, zelo kratek korak.

Ko smo razpravljali v gruči o tej nesгоди, sem zagledal, da je na mostu prometni znak, ki opozarja voznike, ki pripeljejo od Mola, »Nimaš prednosti!« Kaže pa, da se mladenič za to ni zmedel, ali pa, tako menim, sploh ne pozna cestno-prometnih predpisov! Zato bi bilo umestno, da bi vse šole v komuni, pa čeprav imajo že napel urnik, uvedle obvezno uro: cestno-prometni predpisi. Prepričan sem, da bi člani AMD Trbovlje z veseljem seznanjali učence o prometnih predpisih ter jih opozarjali na nevarnosti, ki jim groze na cesti. In tudi starši verjetno ne bi imeli nič proti temu, če bi otroci prišli 40 do 50 minut kasneje domov.

Takšnale je tržnica popoldne. Kot vse kaže, bo pa v istem času naslednjega leta podoba te odprte tržnice spremenjena

KAJ JE POKAZALA ANALIZA ZAKLJUČNIH RAČUNOV ZA LETO 1961

31. julija je potekel rok za izvedbo sprememb in dopolnitev pravilnikov o delitvi čistega dohodka in pravilnikov o delitvi osebnega dohodka gospodarskih organizacij, samostojni zavodi pa jih morajo sprejeti do 30. septembra. Z letošnjimi spremembami je treba pravzaprav dosledneje realizirati načelo delitve osebnih dohodkov po delu. Ker so marsikje pojmovali to načelo pri izdelavi pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov preveč enostransko, pravzaprav samo kot novo in običajno višje določanje obračunskih osnov za ugotavljanje osebnih dohodkov, so nastala nesorazmerja, bodisi med samimi osebnimi dohodki ali pa med osebnimi dohodki in uspešnostjo opravljenega dela. Poglavitne niso samo višine samih obračunskih osnov in postavk, temveč tako opredeljene osnove in merila, da se bodo osebni dohodki dejansko zibali v neposrednem sorazmerju z delom posameznikov in s poslovnimi uspehi, ki jih dosegajo ožje delovne skupine in delovni kolektivi kot celota.

Jasno je, da je realizacija načela delitve po delu odvisna od sistema delitve čistega dohodka. Točna opredelitev osnov, po katerih se ustvarja čisti dohodek glede na pogoje, v katerih ga delovni kolektiv ustvarja, lahko zagotovi takšno delitev, ki dovoljuje oblikovanje sredstev za osebne dohodke le v višini, ki ustreza dejansko doseženim delovnim in gospodarskim uspehom. In ravno to je bilo v marsikaterem pravilniku o delitvi čistega dohodka premalo ali pa celo sploh ni bilo zagotovljeno. Za izhodišče delitve je običajno služil čisti dohodek, ne glede na to, kakšni zunanji in notranji faktorji so vplivali na doseženi znesek. Ponekod je pa bilo enostavno togo delitveno razmerje, večkrat prirojeno potrebam po osebnih dohodkih, ne pa prirejeno ostalim pogojem in zahtevam po racionalnejšem gospodarjenju.

Zato je bila potrebna prejšnja analiza lanske delitve čistega dohodka, ki bi morala praviloma odkriti ne samo, v kakšnem razmerju so bila za osebne dohodke izplačana sredstva, temveč tudi hkrati pogoje, ki so omogočili kolektivom v letu 1961 ustvariti čisti dohodek, njegove osnove in hkrati tudi pomanjkljivosti v uveljavljenem delitvenem sistemu. Tako so kolektivi lahko dobili solidno podlago za izpopolnjevanje svojih pravilnikov.

Analize o delitvi čistega dohodka po zaključnih računih za leto 1961 je izdelalo 30 gospodarskih organizacij in 8 samostojnih zavodov ter jih s predpisano dokumentacijo predložilo občinski komisiji za izvajanje načel o delitvi čistega dohodka po gospodarskih organizacijah in zavodih ter Službi družbenega knjigovodstva pri Narodni banki.

Pri proučevanju predložene analize in predpisane dokumentacije je komisija ugotovila pri 33 gospodarskih organizacijah in 2 samostojnih zavodih stvarna nesorazmerja, bodisi med osebnimi dohodki ter vrednostjo in uspešnostjo opravljenega dela v večjem ali manjšem obsegu. Samo 6 od 39 gospodarskih organizacij izkazuje pravilno delitev o delitvi čistega dohodka na

osebne dohodke in sklade po zaključnem računu za 1961. leto. Od ostalih 33 gospodarskih organizacij pa jih 28 izkazuje manjša, pet pa večja odstopanja od predpisanih načel in splošnih meril za delitev čistega dohodka. Od osem zavodov jih pet izkazuje pravilno delitev, dva manjše, eden pa večje odstopanje.

Gospodarske organizacije so resno in temeljito analizirale delitev čistega dohodka po zaključnih računih in prikazale dejansko stanje, ne da bi pri tem poskušale vskladiti delitev za vsako ceno z dvomljivimi utemeljitvami.

Odstopanja od pravilne delitve izkazujejo preveč izplačanih osebnih dohodkov v skupnem znesku 40.234.506 din, od tega pri 33 gospodarskih organizacijah 30.261.506 din, pri dveh samostojnih zavodih pa 9.973.000 din. Izkazani presežek izplačanih OD je delno krit s tem, da se priznava za minulo leto 10-odstotno povečanje osebnih dohodkov zaradi povišanja življenjskih stroškov, kar

znaša pri 18 gospodarskih organizacijah 16.380.166 din, delno pa tudi s tem, da je komisija priznala določenim gospodarskim organizacijam višje osebne dohodke za mi-

Gibanje osebnih dohodkov

Glede politike in problemov delitve osebnih dohodkov v komuni je občinska komisija za izvajanje načel o delitvi čistega dohodka ugotovila, da se je v l. 1960 (komisija je delala primerjavo za minuli dve leti) izplačal kot najvišji osebni dohodek v komuni znesek 133 tisoč dinarjev, kot najnižje izplačano povprečje pa 5.250 din. V letu 1961 se je razpon med najvišjim in najnižjim izplačanim osebnim dohodkom zmanjšal in je znašal najvišji 113.000 din, najnižji pa 8.700 din. V prvih šestih mesecih letošnjega leta je ugotovljeno najvišje povprečje 109.000 din, najnižje pa 9.500 din.

Razvidno je, da se je razmerje najvišjega in najniž-

nulo leto zaradi povečanja OD nižjih kategorij zaposlenih in zaradi večje prizadevnosti v poslovanju, kar znesse pri petih gospodarskih organizacijah 8.407.692 din, pri dveh samostojnih zavodih pa 7.603.000, skupaj torej 16 milijonov in 10.692 din. Stiri gospodarske organizacije in dva samostojna zavoda pa morajo prenesti v sklade skupaj 7.843.686 din, od tega gospodarske organizacije pet milijonov in 473.648 din, samostojna zavoda pa 2.370.000 din, ker presežek izplačanih osebnih dohodkov presega dovoljeno 10-odstotno povečanje OD.

Po teh analizah bodo lahko gospodarske organizacije uveljavile tak delitveni si-

stem, ki bo dovoljeval, da se sredstva za osebne dohodke oblikujejo praviloma samo iz čistega dela čistega dohodka, ki ga je delovni kolektiv dosegel s povečano proizvodnjo, z naprednejšim tehnološkim procesom, boljšim izkoriščanjem danih zmogljivosti z uporabo novih proizvodnih metod – skratka z boljše poslovno politiko. Hkrati pa mora delitveni sistem zagotoviti hitrejšo naraščanje skladov kot pa OD.

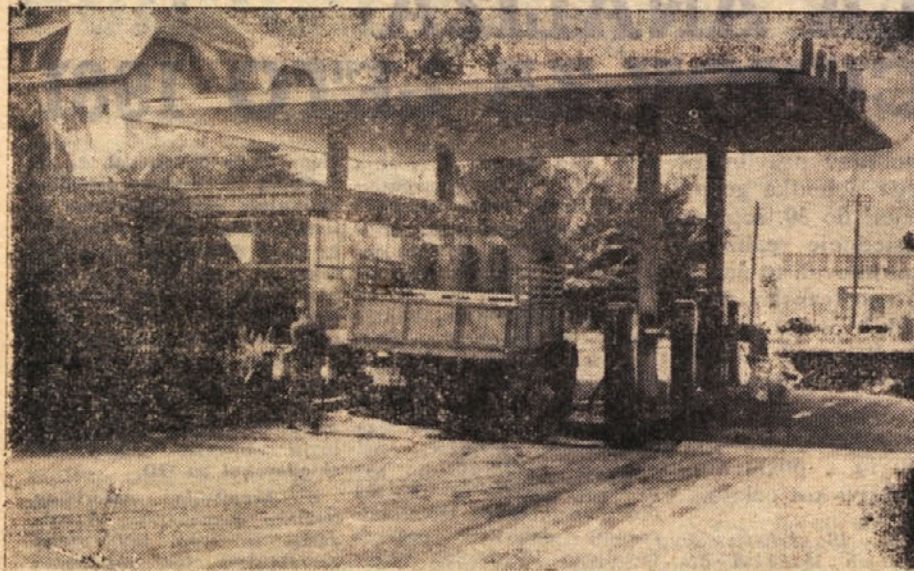
S krepitvijo materialne podlage gospodarske organizacije se krepi tudi njena rentabilnost ter ustvarjajo pogoji za boljše delovne uspehe, in to je hkrati tudi pogoj za nadaljnjo rast osebnih dohodkov.

jega osebnega dohodka obvrsti gospodarskih organizacij v komuni, ki v skladu s konkretnimi pogoji gospodarjenja različno delijo čisti dohodek na osebne dohodke in sklade. Razvidno je, da se najnižji osebni dohodki izplačujejo v obrtno-uslužnostni dejavnosti, ki je nizko akumulativna in ki se zaradi razdrobljenosti delovanja ne more bistveno izboljšati. Zato komisija meni, da je potrebno politiko delitve osebnih dohodkov izvajati po objektivnih možnostih posameznih gospodarskih panog, tako da bi hitreje naraščali OD delavcev do 20-25.000 din v gospodarstvu, v uslužnostni dejavnosti pa delavcev v razponu od dosedanjih 10 do 20.000 din. Pri slednjih bo

(Nadaljevanje na str. 10)

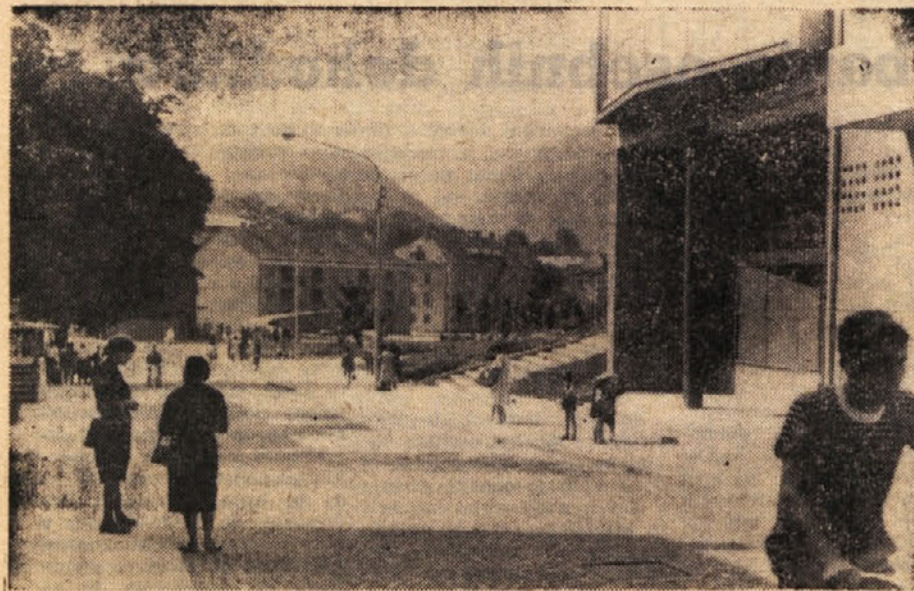
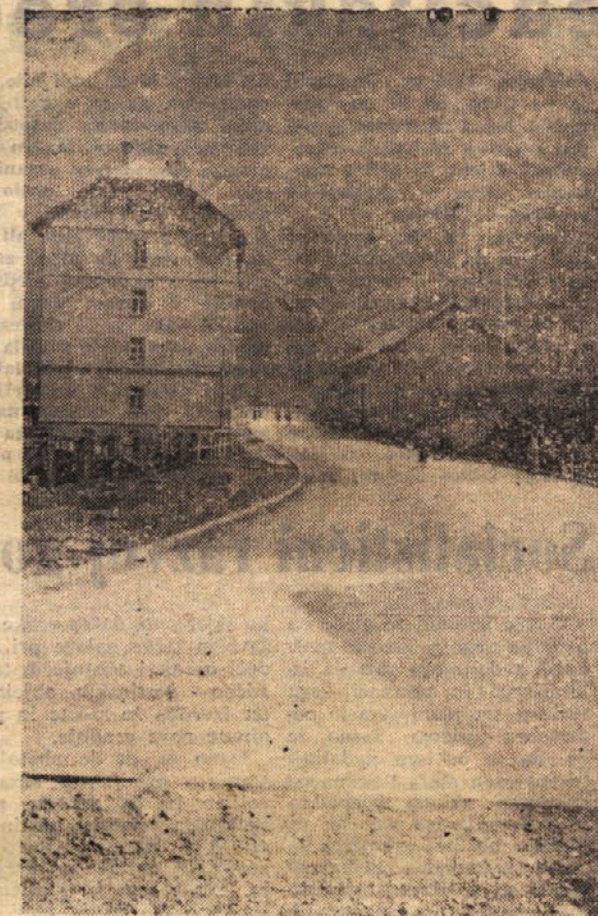
Takole se pa vidi gradnja novih stanovanjskih prostorov na Keršičevem. V ospredju del Delavskega doma

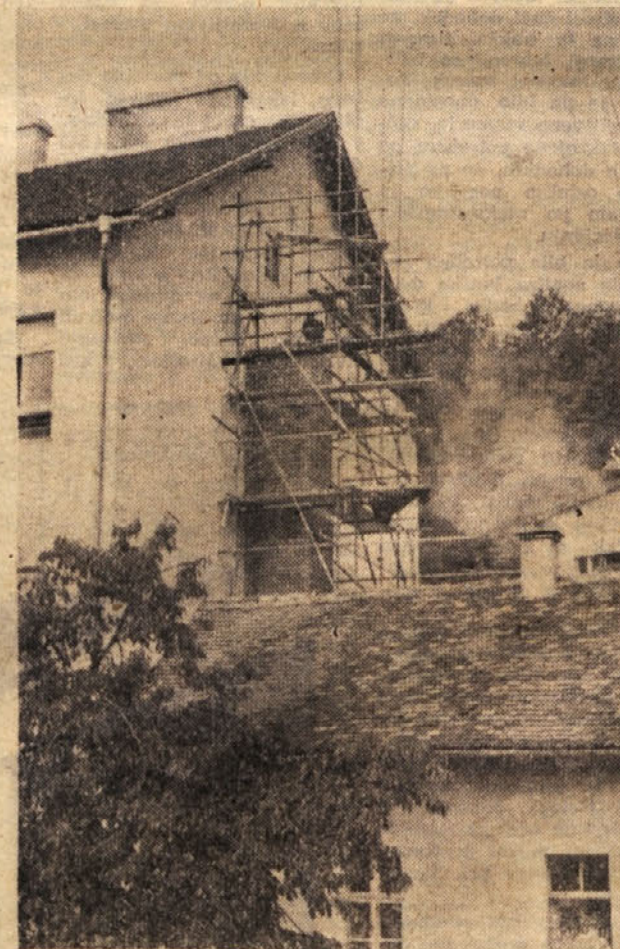
Dnevno »nahranijo« na trboveljski bencinski črpalki tudi do 400 motornih vozil. Vsak dan gre do 3300 litrov vseh vrst bencina in plinskega olja

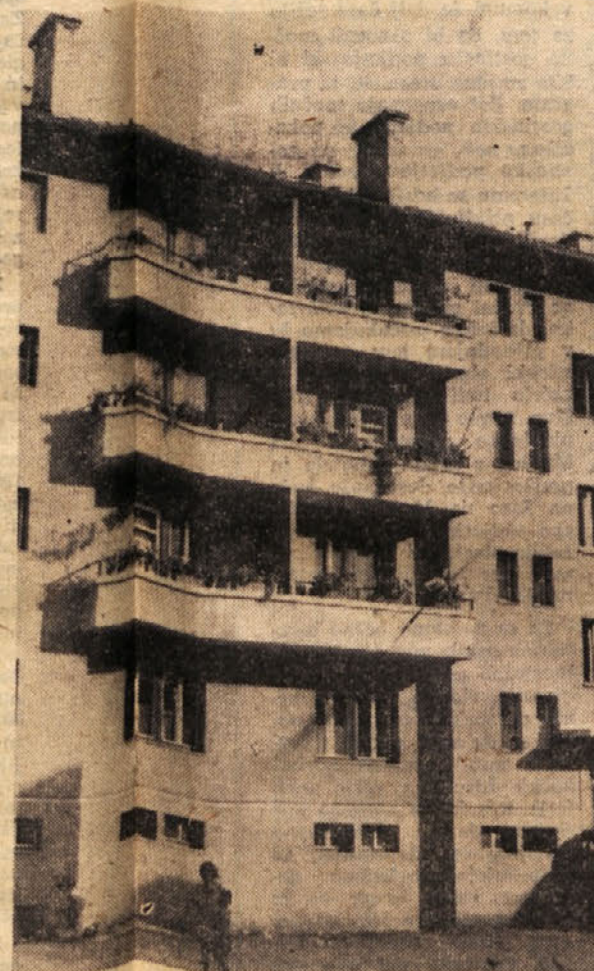
Regulacijska dela v Zgornjih Trbovljah. Tu bodo stali bo dočli obratni postori Elita. Mimo drugega je pa ta prostor predviden za kovinsko industrijo

Pogled na Trg revolucije v zgodnjih popoldanskih urah

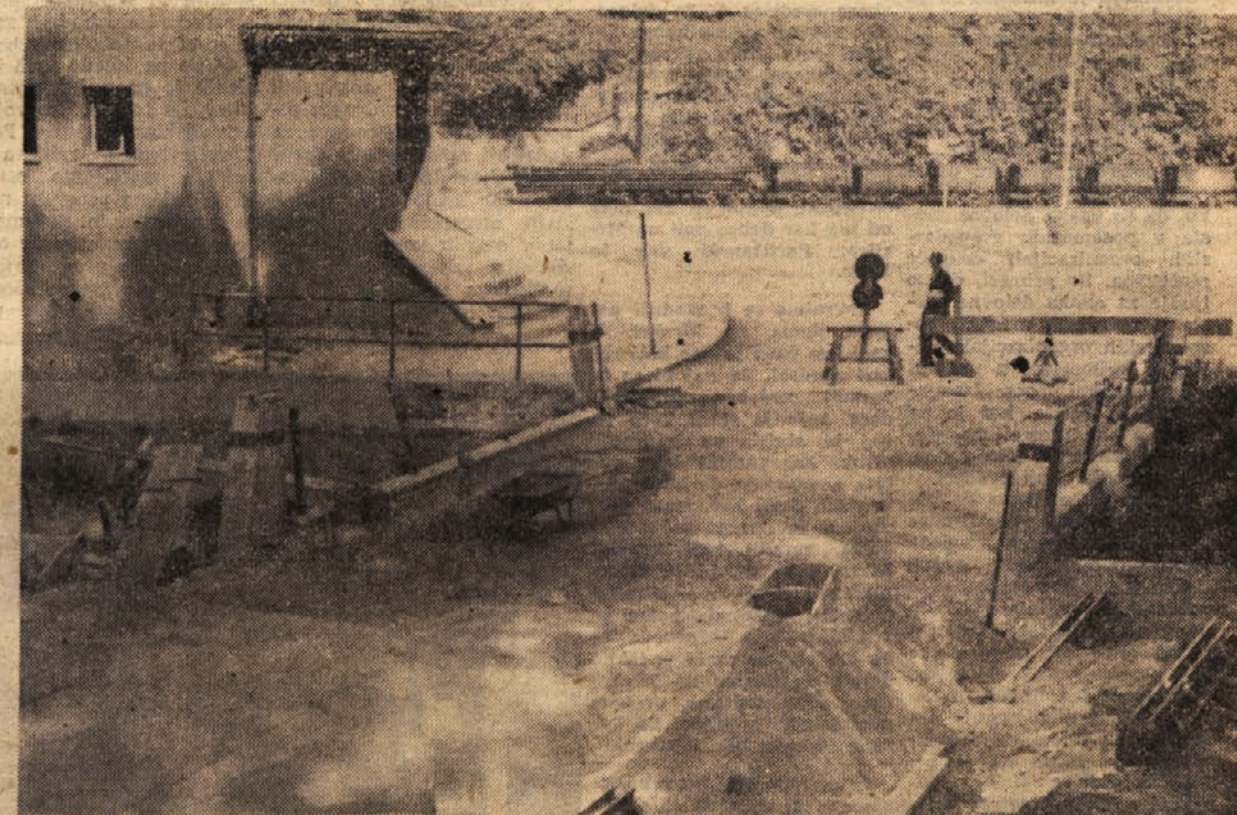

Ze jeseni se bo kadilo iz tega dimnika. Končno bo tudi šola »A. Hohkrauta« imela centralno kurjavo

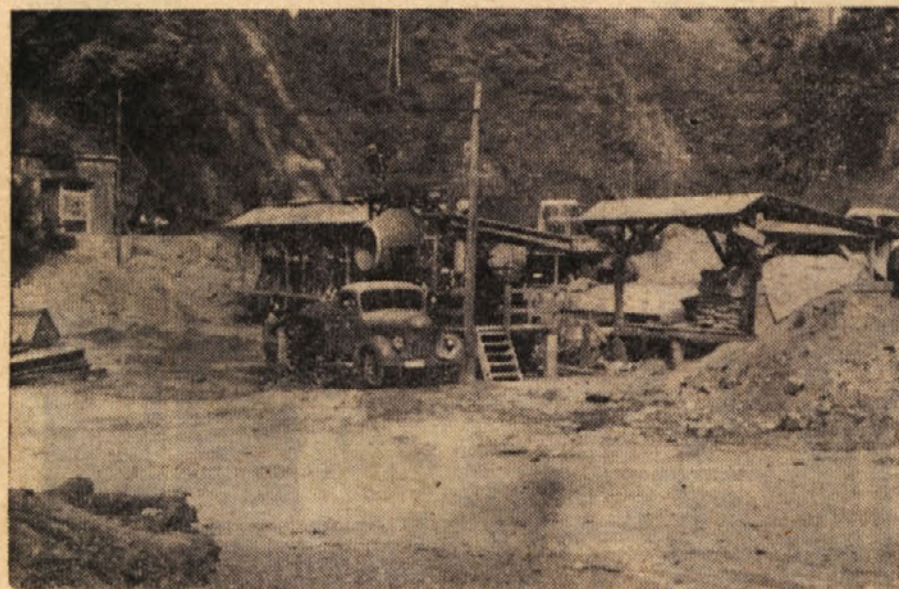

Kako lep je pogled na okna z rožami

Od tu naprej pa do železniške postaje bo pa kockana cesta. Gasilci morajo biti vedno pripravljeni

Star most pri Sušniku ne bo povezoval dveh sodobnih odsekov cestišča. Graditi bodo začeli nov sodoben most

še naprej bodo brneli stroji ter metali material za nov most pri Sušniku

TRBOVLJE V AVGUSTU 1962

Zasnove rekreacijskih središč

Tako industrijsko razvito mesto, kot so Trbovlje, in s tako velikim številom prebivalcev bi moralo vsekakor imeti že rekreacijska središča. Dosedanje planinske postojanke Kum, Partizanski vrh, Vrhe, Mrzlica ne morejo več zadovoljiti vse večjega števila obiskovalcev. Vse tobo ali nedeljo je opaziti, da se kar veliko število Trboveljčanov odpravlja v planine.

Toda to število bi bilo lahko še večje, če bi bile zmožljivosti teh domov in koč na teh planinskih postojankah večje. Vse koč in domovi so stari, zgrajeni pred desetimi in še več leti — razen Doma revirskih in savinjskih borcev. Pa poglejmo samo koč planinskega društva Trbovlje na Mrzlici! Zgrajena je bila v letu 1946, toda napadla jo je že lesna goba, ki se vse bolj širi po njej. Mimo tega pa koč tudi več ne ustreza potrebam. Planinsko društvo je uvidelo, da je vse več ljubiteljev narave oziroma de-

lovnih ljudi, ki se v nedeljo z veseljem zatekajo v naravo in tu nabirajo moči za naslednji delovni teden.

Na občnem zboru 1961. leta so v društvu sklenili, da se razširi, adaptira, oziroma na novo zgradi dom na Mrzlici. V ta namen se je izvedla tudi razširitev kolovozne ceste Podmeja-Mrzlica, tako da je tu zdaj mogoč tudi promet z motornimi vozili. Toda to celo bi bilo potrebno še urediti, da bi bil po njej mogoč promet z vsemi motornimi vozili. Že jeseni lanskega leta so začeli z gradbenimi deli na koči, tako da je že zazidano prtiličje in prvo nadstropje. Ker je pa stara koč napoti, jo bodo prenesli na Storov travnik. V ta namen so že pripravljene temelji.

Novoustanovljeno gostinsko podjetje »Rudar« ima pa že tudi idejni osnutek o gradnji bodisi novega manjšega sodobnega hotela ali pa postavitvi večjega montažnega lokala na Podmeji. Toda kot kaže, se tehtnica vse bolj nagiba v korist gradnje sodobnega hotela. Seveda bi tudi tu bila potrebna večja finančna sredstva, ki bi se pa vsekakor bogato obrestovala. Na Podmeji se že sedaj muči vedno več revirčanov in tudi Savinjanov, ki pridejo tja na celodnevni, popoldanski ali pa nekajurni oddih. Pri sedanjem stanju, ko ni niti enega sodobnega rekreacijskega središča je že delovna sedanega majhnega lokala zelo zelo dragoceno. Pomembnost tega, sedaj še majhnega rekreacijskega središča je pa še toliko večja, ker je v prelepem planinskem svetu in nekako sredi prometnih poti iz Trbovelj in Savinjske doline in ker drže od tod kar dobre poti na Mrzlico, Partizanski vrh in Vrhe.

Povrnimo se h gradnji novega doma na Mrzlici. V zadnjem času je vse bolj slišati zamisel, da naj bi se tu zgradil sodoben planinski dom, sedanja stara koč pa naj bi služila za letovanje otrok. Zagovorniki tega načrta poudarjajo, da bi se zraven teh dveh koč, stare preurejene in novega sodobnega doma, zgradil tudi kopalni bazen, tako da bi tu lahko prebivali starši in — otroška kolonija. Kaže, da bomo že prihodnje leto — seveda če bo šlo vse po sreči — lahko dejali, da imamo na Mrzlici naše prvo sodobno urejeno rekreacijsko središče, do katerega naj bi bila lepa pot.

Ravno tako kot bo velikega pomena Mrzlica za naše delovne ljudi, bo tudi planinski hotel na Podmeji. In tudi ta pomemben turistično-gostinski objekt bo služil predvsem za rekreacijo. Dobri dovozni poti s savinjske in naše strani omogočata, da bi se hotel skupno s postojanko na Mrzlici razvil kaj kmalu v revirsko-savinjsko rekreacijsko središče, ki bi pa služilo predvsem našim

delovnim ljudem. Poudarili je pa treba, da bi nov planinski hotel na Podmeji postal osrednji turistično-rekreacijski objekt, ki bi bil izhodišna točka za rekreacijsko središče na Mrzlici.

Potrebno bi pa vsekakor tudi bilo, da bi odgovorni organi v komuni z vsemi možnimi sredstvi pomagali izvesti to zamisel ter da bi tudi v veliko večji meri kot doslej zainteresirali gospodarske organizacije, da bodisi z materialnimi ali pa finančnimi sredstvi pomagajo, da se ta načrt oziroma začetek gradnje lahko čimprej izve-

de. Dobro bi pa tudi bilo, če pomislimo, da je v naši komunni najmočnejša gospodarska veja industrija, in da morajo gospodarske organizacije voditi svoje poslovne partnerje iz Trbovelj v Zagorje na prenočevanje ali pa na razgovore, da bi se zedinile ter s skupnimi sredstvi uredile v novem domu na Mrzlici kako večjo reprezentativno sobo, ki bi služila za razgovore, hkrati pa bi lahko svojim poslovnim prijateljem pokazale tudi delček naših lepih planin. Mimo tega bi pa ostal mesni hrup in prah za njimi. Ta zamisel bi pa

bila izvedljiva še toliko bolj, če bi bil možen nemoten dovoz semkaj, kar bo pa kaj kmalu tudi možno.

Torej kot vse kaže, se je tudi vprašanje rekreacijskih središč v naši komunni premaknilo z mrve točke, in upati je, da bodo imele tako gospodarske organizacije kot tudi odgovorni komunalni činitelji vse razumevanje za uresničenje tega projekta oziroma zamisli.

Upajmo, da bomo drugo leto lahko dejali, da je bila pot od zamisli do realizacije kratka!

Socialistični razvoj gostinstva

V naši komunni so glede na naravne pogoje izredne možnosti nadaljnega razvoja izletniškega in rekreacijskega turizma ter planinstva in poslovnega turizma. Jasno je pa, da je odvisen nadaljnji razvoj vseh oblik turizma od celotnega sklopa gospodarskih zmožljivosti, kot so: trgovska, obrtna, prometna in ostala komunalna dejavnost ter zlasti gostinstvo turističnih zmožljivosti posameznih organizacij, ki se ukvarjajo s tem. Svojeviti način življenja v industrijsko razvitih krajih, med katere spada tudi naša komunna, zahteva graditev, ureditev in preureditev izletniških točk v okolici mesta. Vedno višja življenjska raven naših delovnih ljudi pa zahteva vedno višjo stopnjo razvoja gostinskih obratov. Kakor v drugih panogah mora biti osnova za nadaljnji razvoj gostinstva v samih gospodarskih organizacijah ter delno tudi v sredstvih investicijskih skladov ter v ostalih komunalnih virih. Iz teh osnovnih tez, trenutnega stanja gostinskih objektov in programa že lah-

ko sklepamo, da so velike težave in težke naloge pri bodoči ureditvi obstoječih turistično - gostinskih objektov ter izvedba že začete in planirane nove gradnje.

Jasno je, da je obstoječe stanje v gostinstvu nezadovoljivo in da zahteva perspektivno ureditev gostinske mreže v komunni. Obstoječi gostinski obrati so urejeni za potrebo v klasičnem smislu, tako da je večji del obratov prepotreben temeljite preureditve. Na podlagi dosedanjega razvoja lahko pričakujemo, da se bo z izgradnjo Zasavske ceste predvsem uveljavil poslovni, športni in izletniški turizem s primernimi izhodišči za številne izlete v okolico Trbovelj.

Glede na število vseh zaposlenih je pa nujno potreben hiter in temeljit razvoj rekreacijskega turizma. Pospeševanje tega pa zahteva precejšnjo materialno osnovo, ki jo zajema program razvoja gostinstva in turizma. O tem programu smo že obširneje pisali v predzadnji številki »Trboveljskega občana«. Kaže pa se tudi vse večja

potreba po ureditvi cest do izletniških točk, tako da bo možen dostop do njih tudi z osebnimi avtomobili.

Poraja se pa vprašanje, če bo sedanja gostinska mreža lahko izpeljala vse te naloge v taki organizacijski obliki, kot je doslej. Znano je, da majhni gostinski obrati ne zmorejo primernih skladov, da bi uresničili zadani program, zato odgovorni organi v komunni že dalj časa težijo za tem, da bi osnovali močnejša gostinska podjetja, ki bi bila zmožna uresničiti ta program. Pot osnovanja močnih gostinskih podjetij je pokazalo na novo ustanovljeno gostinsko podjetje »Rudar«, h kateremu se bosta v kratkem času priključili še dve dosedanjim samostojni gostišči. Podjetje ima že izdelane idejne načrte izgradnje gostišča na Prečni pri lovski koči tako, da lahko pričakujemo že v prihodnjem letu nov gostinski obrat. Prav tako je začelo tudi planinsko društvo z vso vno urejati planinsko postojanko na Mrzlici, z gradnjo hotela in prestavitvijo dosedanje koč na Jaso na Mrzlici. Gostinsko podjetje »Majolka« je pa začelo urejati gostišče »1. maj« ter zgornji del restavracije »Turist«.

Če se pa samo bežno ozremo na ostala gostišča kot samostojne gospodarske organizacije, vidimo, da ni nobenih perspektiv za njihov obstoj in da se ti kolektivni verjetno zaradi osebnih koristi nočejo združiti v večja podjetja. Res je, da komunna teži za tem, da se enakomerno razvijejo vse dejavnosti, ki pospešujejo turistično dejavnost, vidno je pa, da je razvoj gostinstva nekoliko za ostal zaradi omenjenih težav. Poudariti pa moramo, da se ekonomska politika v komunni ne odraža samo v investicijski politiki, temveč tudi v aktivnosti spremljanja poslovanja in osnovanja novih podjetij. Gotovo je pa, da se bodo lahko zadane naloge uresničile le takrat, če bodo sodelovala vsa gostišča in njihovi kolektivni — in to tudi njihov socialistični razvoj.

Pot, ki drži na Keršičev

GIBANJE OSEBNIH DOHODKOV

(Nadaljevanje s str. 7)

moralo biti večanje osebnih dohodkov izključno rezultat boljšega gospodarjenja in povečane produktivnosti, pri čemer je pa nujno upoštevati določeno združevanje teh dejavnosti.

Komisija je mnenja, da je potrebno glede višine najvišjih osebnih dohodkov zavzeti odločno stališče, da se le-ti v bodoče neupravičeno ne povečujejo in tako širijo razpon med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki.

Iz podatkov o višini osebnih dohodkov je tudi razvidno, da so enaka delovna mesta v posameznih gospodarskih organizacijah drugače plačevana. So primeri, da so ljudje za enaka delovna mesta v nekaterih manjših gospodarskih organizacijah plačani v primerjavi z večjimi gospodarskimi organizacijami veliko boljše, kot je pa to družbeno utemeljeno glede na obseg in težino dela (računovodja, knjigovodje).

Iz tega je razvidno, da posamezni organi družbenega upravljanja nimajo pregleda nad osebnimi dohodki enakih delovnih mest v drugih gospodarskih organizacijah in da bi bilo potrebno o tem redno obveščati gospodarske organizacije, tako da bi se pri sestavi pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov ta nesorazmerja lahko odpravila.

Komisija meni, da je pri politiki delitve čistega dohodka v komunni potrebno izhajati iz osnovnega stališča, da morajo biti OD rezultat dejansko vloženega dela, povečane produktivnosti in poslovnega uspeha samih organizacij in zavodov in da jih je v celoti enačiti s potrebo istočasnega formiranja skladov, ki naj z nadaljnji investicijami in smotrnim vlaganjem ponovno proučujejo dosežene gospodarske uspehe.

Združitev da ali ne?

V zadnjem času se poraja vprašanje združitve dosedanjih treh trgovskih podjetij v naši komuni v eno močno trgovsko podjetje. Se pravi, da bi se dosedanje samostojne trgovske organizacije »1. junija«, »Vitaminka« in »Železnina« združile, skupno bi imele le upravo, delovale bi pa kot samostojne ekonomske enote. Zagovorniki te variante ponarjajo:

Ta združitev ni nikakor nekakšna muba enodnevnicna trenutne mode, temveč čista gospodarska nujnost. Pogledajmo samo ekonomsko računico: sedanja samostojna podjetja ustvarijo toliko in toliko prometa, za sklade odvajajo toliko in toliko, toda sredstva so razdrobljena, tako da niti eno trgovsko podjetje ne more zbrati toliko sredstev, da bi lahko moderniziralo svoje poslovalnice. In naprej: družba je vložila precejšnja sredstva v nove poslovne prostore trgovskih podjetij, njihova skladišča in hladilne naprave. In kaj je sedaj? Medtem ko ima eno podjetje velike skladiščne prostore, se drugo ubada z vprašanjem, kje, kdaj in kako dobiti preproste skladiščne prostore s hladilnimi napravami. In še to: potrebno je misliti na to, da se nenehno pridobivajo novi potrošniki in da ne bi bilo odliva sredstev iz komunne. In ravno to se sedaj dogaja.

V zadnjem času se pa na drugi strani sliši, da bi bilo neumestno ustanavljati eno samo trgovsko podjetje v komuni, ki bi imelo nekakšen monopol nad dobrinami in cenami, in da bi bilo umestno, da bi se dosedanja trgovska podjetja približala k močnejšim trgovskim organizacijam izven komunne.

Pretehtati je treba eno in drugo, kaj bo obveljalo, bo pa pokazala širša razprava o tem. In še to: na minuli seji so odborniki obeh zborov občinskega ljudskega odbora zadolžili svet za blagovni promet, turizem in gostinstvo, naj prouči možnosti združitve dosedanjih treh trgovskih podjetij ter seznani z ustreznimi predlogi delovne kolektive teh podjetij.

Nekaj misli k osnutku statuta

Ker se bliža čas, ko bo dan v razpravo osnutek zvezne ustave, je komisija za pripravo statuta občine mnenja, da je pravilno, če seznanimo občane najprej vsaj z osnovnimi postavkami, ki jih bo zajemal novi statut občine kot temeljni zakon občine ali ustava občine.

Temeljno načelo, ki je vodilo komisijo pri sestavi osnutka statuta, je delovni človek proizvajavec, ki mora biti udeležen v občini ne samo v proizvodnji dobrin, temveč tudi pri upravljanju in razdeljevanju viška, ki je bil ustvarjen z delom. Delovni človek, oziroma občan, ima vse pravice, razen tistih, ki jih družba na današnji stopnji razvoja še odvzema in s svojimi zakoni ter drugimi predpisi regulira medsebojne odnose.

Dolžnosti občine

Občina je temeljna družbeno-ekonomska in družbenopolitična skupnost občanov. Zato je občina dolžna skrbeti za razvoj materialne osnove na svojem območju in za stalno dviganje osebnega in družbenega standarda občanov ter opravljati temeljno vklajevanje individualnih in skupnih družbenih interesov svojega območja.

Pri tej temeljni določbi se pa poraja vprašanje domicila občana, to je, kdo je lahko občan ene občine. Osnutek statuta predvideva, da je občan trboveljske komunne vsak državljan, ki je stalno naseljen ali se stalno naseli v občini z namenom, da si pridobiva sredstva za življenje, nadalje njegov zakonski drug, otroci, posvojenec in rejenci, ki žive z njim v skupnem gospodinjstvu, starši in stari starši, bratje in sestre, strici in tete, če žive z njim v skupnem gospodinjstvu, in je po zakonu ali pogodbi dolžan skrbeti zanje.

Posebna dolžnost občanov je, da varujejo splošno ljudsko premoženje (stanovanjske objekte, javne objekte za okrepitev, oddih in razvedrilo, prosvetne objekte in podobno), ki ga naj izkoriščajo tako, da čim dlje služi določenemu namenu. Dolžnosti, ki jih izpolnjuje in ki jih mora izpolnjevati občan, mora izpolnjevati tudi tisti državljan ali tujec, ki se združuje krajši ali daljši čas na območju občine.

Občinska skupščina — referendum

Po osnutku statuta občani uresničujejo svoje pravice neposredno na zborih občanov, z referendumom, v krajevnih skupnostih in na druge načine, posredno pa po svojih izvoljenih predstavnikih v občinski skupščini, njenih organih, sejah, komisijah itd. Za razliko od dosedanje ureditve se vsebinsko

menjajo tudi vloga in naloge ljudskega odbora kot predstavnik občanov.

Namesto ljudskega odbora predvideva osnutek občinsko skupščino, sestavljeno neposredno iz voljenih predstavnikov občanov, namesto zborov proizvajavcev pa predstavnik delovnih skupnosti, ki so pa lahko organizirani v več zborih za posamezna gospodarska področja itd. Tako sestavljena skupna občinska skupščina je najvišji organ oblasti in obenem najširši organ družbenega samoupravljanja v občini.

Delo občinske skupščine je javno, kakor tudi vseh njenih organov, tako da imajo občani večino možnost vpregleda v delo vseh organov in pravico dajanja pripomb k posameznim ukrepom.

Važna novost v osnutku statuta je za občane referendum. V dosedanjem ustavnem zakonu je bil predviden referendum, vendar se tega niti zveza niti republika nista posluževala, še manj pa občine. V osnutku statuta je pa določeno, kdaj je občina oziroma občinska skupščina obvezana razpisati referendum. Občinska skupščina je dolžna razpisati referendum: zaradi potrditve statuta, razpisa notranjih občinskih posojil, krajevnega samoprištevanja za celo območje občine itd. Razpisati ga pa mora tudi takrat, kadar to zahteva ena petina organov družbenega samoupravljanja v občini, ena tretjina zborov občanov ali občinski odbor SZDL zaradi rešitve drugih pomembnih vprašanj, ki pa niso tako važna kot sprejem in potrditev statuta. Lahko ga pa razpiše tudi v drugih manj važnih primerih. Volilci na referendumu glasujejo po posebnem postopku, ki ga predpiše skupščina z glasovnicami za ali proti predlogu, ki je predmet referendumu.

Z referendumom dobijo volilci še eno demokratično pravico, ki je v tem, da poleg zborov občanov, na katerih stavlajo svoje predloge občinski skupščini in njenim organom, odločajo o najvažnejših stvareh sami z referendumom.

Ce je večina volivcev na referendumu glasovala za predlog, ga občinska skupščina in vsi njeni organi morajo izvrševati, ter zadeve, ki je bila predmet referenduma, ne smejo spreminjati, dokler ni izvršena.

Zbori občanov

Poleg referenduma predvideva osnutek tudi zbor občanov, kjer volilci neposredno odločajo o nekaterih stvareh in problemih svojega območja. Na zborih občanov volilci tudi sami rešujejo določene probleme, ki spadajo v njihove volivne enote. Zbori občanov so pristojni

ni za postavljanje kandidatov za občinsko skupščino, volitve itd. Predloge in sklepe, sprejete na zborih občanov, bo moral organ, kateremu so le-ti poslani, obvezno obravnavati in obvestiti zbor občanov o stališču, ki ga je sprejel o posameznem vprašanju.

Dosedanja praksa zborov volivcev je pokazala, da so sklepe pretresali le ljudski odbor in njegovi organi, gospodarske organizacije, kot je trgovina, gostinstvo in drugi, so se pa reško upoštevale te sklepe ter mnogokrat pozitivne sklepe in predloge zborov volivcev zamenjale ali jih pa sploh niso proučevale.

Krajevne skupnosti

Posebno mesto v statutu bodo imele krajevne skupnosti kot družbeni organi. Na podeželju prevzamejo naloge sedanjih krajevnih odborov, ki so predvsem naloge na področju komunalnega standarda, ceste, vodovod in podobno. Mimo tega pa prevzamejo krajevne skupnosti tudi naloge, ki izhajajo iz predpisov o stanovanjskih skupnostih, kjer gre za pomoč družini in gospodinjstvu (pralnice, krpalnice, razni servisi, varstvo otrok, socialno varstvo, kulturne potrebe itd.).

Ze v lanskem letu so stanovanjske skupnosti ustanovile skupen koordinacijski odbor, ki povezuje njihovo delo pri organiziranju raznih servisov in drugih služb v pomoč družinam in gospodinjstvu. Ravno tako je v letošnjem prvem polletju ObLO prenesel na stanovanjske skupnosti tudi dodeljevanje socialnih podpor itd. Tudi v prihodnje se bodo pristojnosti še prenašale na krajevne oziroma sedanje stanovanjske skupnosti.

Krajevne skupnosti pa ne bodo mogle vršiti oblastvenih nalog, npr. izdajati upravne odločbe, ker je to stvar upravnih organov občine. Krajevne skupnosti bodo pa morale tudi izpolniti svoje statute, v katerih bodo predvsem navedle pristojnosti in naloge na svojem območju. Zato bi bilo umestno, da sveti stanovanjskih skupnosti začno že sedaj pregledovati svoje statute in jih dopoljevati z določbami, ki jih narekujejo novi momenti. Občinski organi bodo tudi v prihodnje nadzorovali zakonitosti dela krajevnih skupnosti ip drugih družbenih organov.

Občinski organi — delovne skupnosti

Glede razmerij občinskih organov do delovnih skupnosti in obratno predvideva osnutek obveznosti, po katerih so gospodarske organizacije dolžne ravno tako kot ostale delovne organizacije obveščati občinsko skupščino o svojih investicijskih načrtih, spremembi poslovnega

predmeta, dajati poročila o poslovanju, sodelovati v anketah itd. Osnutek statuta ureja nadalje, kako se obravnavajo ta poročila, obvestila in ankete, v kakšni obliki daje skupščina svoje mnenje in priporočila, nadalje kako so gospodarske in druge organizacije dolžne ta mnenja in priporočila obravnavati, obvestiti o njih kolektiv, in podobno. Nadalje ureja skupne gospodarske akcije med občino in gospodarskimi organizacijami ter sodelovanje drugih občin in okraja. Mimo tega pa osnutek tudi predvideva, kdaj in pod kakšnimi pogoji daje občina sredstva za sanacijo ali drugače pomoč gospodarskim in drugim organizacijam, katerih nekateri organi opravljajo nadzorstvo zakonitosti in družbeno nadzorstvo nad uporabo družbenih sredstev v gospodarskih organizacijah itd. Posebej pa obravnava komunalne organizacije in druge javne službe, ki jih organizira občinska skupščina in nad katerimi ima večje pravice dajanja nalog za poslovanje, dodeljevanje sredstev itd.

Splošni predpisi: sodelovanje med komunami

Pri izdajanju splošnih predpisov, ki jih izdajajo občinski organi v svoji pristojnosti ali kot dopolnila, ki posegajo v poslovanje delovnih skupnosti, predvideva osnutek obvezno posvetovanje s temi skupnostmi, da dajo lahko le-te svoje pripombe in predloge.

V skladu z načelom, da občina sodeluje pri upravljanju svojih nalog z drugimi občinami, predvideva osnutek tako sodelovanje na področju socialnega zavarovanja zavarovalnice, komunalne banke, sodišča in tožilstva, občinskih upravnih služb, kot so razne inšpekcijske in podobno.

Ze sedaj so organizirane in uspešno delujejo nekatere skupne službe in ustanove, kot je KB za Hrastnik in Trbovlje, zavarovalnica za Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, ravno tako tudi sodišče za vse tri omenjene komunne, sanitarna in delovna inšpekcija za Hrastnik in Trbovlje, zavod za izmero in kataster zemljišč za vse tri komunne, v teku so pa tudi priprave za skupen zavod za socialno zavarovanje.

To so le nekatera glavna načela osnutka, ki bo v naslednjih tednih dan v širšo razpravo občanom, ki bodo na sestankih SZDL lahko dali svoje predloge in mnenja k osnutku ter tako pomagali komisiji, da bo lahko izdelala dokončen predlog statuta. Jasno je, da bodo pri teh razpravah morale sodelovati vse gospodarske organizacije v komuni kakor tudi občani, kajti le tako bo dana temeljita osnova za dokončen predlog statuta.

BIL SEM NJIHOV

Temne, sključene sence so se premikale od gradu proti postaji. Kolona ponižanih je tonila v večernem mraku. Vmes se je od časa do časa pobilnil oster rob bajoneta, kakor da bi hotel odlomiti še zadnje pramene svetlobe, ki so se redki lovili nad drevjem. Siroke, motne pege čelad so kazale robove tega toka ljudi. In prav od tam je včasih švisnil oster glas: »Los, los! Našel je odmev v nasprotnem bregu in se spet vrnil na pot, kjer se je njegova moč izgubila v topotajočih korakih. Temna kolona sključeni senci se je za trenutek zamajala, pobitela, a je po nekaj metrih spet ujela ritem, kakršnega je imela na začetku poti.

Ze smo se ustavili ob tirih. Začeli so nas preštevat in urejati po tekočih številkah; zanje smo bili skupina po številčnem seznamu in niso videli obrazov, zanje nismo bili ljudje. Daleč na poti pod hribom smo opazili, komaj razločili ljudi, ki so plaho spremljali vso proceduro pri odhajanju transporta v neznanu. Tolikokrat so to že videli in vedno znova bodo prihajali preštevati vlake. Mogoče toliko časa, dokler se bodo morali sami prav tako odpeljati. Bili smo tibi, slišal se je le njihov ukazovalen glas. Le na začetku kolone je zavlekal dojenček in mati ga je skušala utolažiti. Končno je njegov glas zamrl v vagonu in rahlo blipanje je včasih zdrsnilo ob vagonih in se zgubilo v mreži tirov. Za trenutek smo se zamajali, ko so priključili lokomotivo — in že so kolesa udarjala tisti železni monoton ritem. Pogledal sem skozi lino med železnimi križi. Gledal sem: čudno, do tistega trenutka nisem znal gledati. Videl sem srebrno ploskev Save, ki se je nemo pomikala

in ostajala za nami. Njen temo koči rob se je izgubljal v temnih in nemirnih sencah dreves ter dolenskih gričev. Spomnil sem se na Župančičevo pesem »Z vlakom«. Da, tako rad imam naše kraje, vlak pa je drdral v glubo noč...

V Požerji smo spali na cementnih tleh. Tudi tam so bile barake, tudi tam smo bili številke.

Bjelovar! Pravijo, da je mesto lepo. Takrat smo bili natrpani v veliki dvorani. Otroci so začeli bolehati. Matere so čule, iskale so hrano in jim dajale svojo ljubezen. Kako močne so bile matere.

Nekega dne, ko je veter posušil blato in vrtinčasto dvigal prah, je pred bivšim sokolskim domom zaškrpala kolona kmečkih voz. Ob njih so stopali utrjeni obrazi preplašenih ljudi. Ustavili so se pred velikimi vrati in čakali. Čudno! To pot so ob številkah klicali tudi naše priimke. Voz se je premikal za vozom, družine ali pa posamezniki so sedali na kupe slame, pregnjene s čistimi rjubami, in odhajali. Vedno manj nas je bilo. Nekaj nas je še ostalo. »Kaj pa miš« smo vprašali. »Odšli boste v vas, ki je bolj daleč. Odpeljal vas bo kamion.«

Ob občinski stavbi sredi vasi je tudi naša kolona plahnela. »Ti si meni dodeljen,« mi je govoril postaven, brkat možki. Skobacal sem se na voz, in že smo oddrdrali v sosedno vas. Ko je peljal po glavni vaški poti med hišami, so ga vaščani yadovedno spraševali: »Jovo, koga voziš?« »E, pa peljem našega Slovence,« jim je odgovarjal.

Tako, bil sem že njihov, že preden me je pripeljal na dom. Ko smo zavili na dvo-rišče, je že čakala pred vrati

gospodinja. »Jovo, tega imamo mi?« je vprašala žena. »Da, to je naš Slovenec,« je odgovoril in me toplo pogledal. »Pozdravljen v naši hiši. Ti si ja še otrok. Kje imaš starše?« je hitela ženska. Vse bi bila rada zvedela. Ustavil jo je mož: »Dosti, žena! Postreži gostu, saj vidiš, da je utrujen in da je lačen!«

Gospodinja se je zasukala in že je bila pred menoj grmada dobre, tople hrane. Jovo je sedel za mizo in me gledal. Tisti dan nista delala, čeprav je kmečko delo tako nujno klicalo pridnih rok. Bila sta pozorna. Venomer sta me spraševala, če sem lačen, če sem zelo utrujen. Proti večeru se je razpredel pogovor o mojih domačih in o dogodkih v Sloveniji. Toda nismo bili več v troje. Prihajali so so-

sedje, poslušali, pritrjevali in od časa do časa kaj vprašali. Domači so gostili tudi sosede. »Danes boš še kar doma,« me je ogovoril gospodar Jovo, in boš še počival. Mislim sem si, da bi bilo prav, če bi mu pomagal delati. Toda nisem mogel. Sel sem za hišo, mislim o domačih, ki so bili kje daleč. Zanje nisem vedel. Spominjal sem se sošolcev in vseh tistih drobnih doživljajev v šoli in na cesti, ki jih doživi mlad človek. Spomini so bili živi in močni, in bilo mi je hudo, hudo. Tovariš Jovo in žena sta me ovovarjala, me tolažila in hrabrila. Tudi sosede je pokazali veliko človeške toplote in skrb. Čeprav so bili prepusti ljudje, so znali razpršiti moje boleče spomine in me pritegniti v svojo sredo.

Megla se je že vlačila okoli hrastovih gozdov, ko sem z Jovom sedel na vozu in držal za vajeti. Na deskah je poskakovala veriga in lemež je topo ropotal. Ob lesah so stali sosede in pozdravljali: »Zdravo, sosed! Pelješ Slovence na delo, a?« »Peljem, sosed. V dveh se več opravi,« jim je odgovarjal. »Pa bo zmogel ta mestni otrok?« »Bo, sosed. Saj bo delal, kolikor pač ima moči.«

Tako sem se počasi vključeval v njihovo življenje. Vedno in povsod so bili pozorni. Bil sem njihov. Le redko kdaj so me klicali po imenu. Vedno so mi rekli — naš Slovenec! Bil sem med njimi, bil sem njihov, ves čas, dokler sem bil v vasi.

S. G.

Izlet »Bratstva in enotnosti« v Srbijo

V času od 14. do 18. septembra lanskega leta je bil organiziran izlet Slovencev, ki so bili leta 1941 izgnani v Srbijo.

Ze sama misel, da se obnovijo stiki s kraji in ljudmi, ki so z velikim razumevanjem, požrtvovalnostjo, samoodpovedjo in nesebičnostjo v najtežjih časih delili streho in poslednji kosček kruha s slovenskimi izseljenci v bratski Srbiji, je bila nad vse umestna. Večji del izgnancev, ki jih je okupator s pomočjo domačih izdajav-

cev izbral za svoje žrtve, je že pred vojno aktivno sodeloval ali pa simpatiziral z borbo proti fašistični nevarnosti.

Izlet »Bratstva in enotnosti« je ponovno obudil spomine na težke dni okupacije, ko se je nekaj tisoč Slovencev daleč od domačega ognjišča borilo na življenje in smrt proti fašistični nevarnosti, ramo ob ramo z bratskim srbskim ljudstvom.

Ta pomembna politična manifestacija je omogočila, da je skupina preživelih Slovencev, izgnancev, med njimi tudi Trboveljčani, po 20 letih stisnila roko znanecem, prijateljem in najboljšim v Srbiji, s katerimi so delili vse trpljenje, ki ga prinašajo vojne.

Najbolje pa smo bili presenečeni nad organizacijo sprejema v Srbiji. Na vseh železniških postajah, kjer je vlak »Bratstva in enotnosti« ustavil, je množica ljudstva tako iskreno in spontano nastopala, da smo bili vsi prav prijetno presenečeni in ganjeni do solz. Kakšno važnost so tej manifestaciji bratstva izkazovali politični in oblastni organi, dokazuje dejstvo, da so na vseh sprejemih aktivno sodelovali najvišji krajevni in okrajni predstavniki oblasti, političnega in družbenega življenja.

Dejstvo, da so v organizacijo sprejemov vključili tudi šolsko mladino, je sijajna zamisel in tudi garancija, da se dogodki minule vojne ne bodo pozabili.

Ob prihodu v Kraljevo nas je velika množica ljudi

pozdravila na železniški postaji, od koder smo se po programu napotili na prostor, kjer stoji veličasten spomenik mesta Kraljeva, posvečen vsem tistim, ki so se borili, krvavili in umirali za svobodo vseh naših ljudstev.

Naša skupina, ki je potovala v Kraljevo, je med drugim obiskala tudi skupno pokopališče več tisoč talcev, ki so jih Nemci streljali v dneh od 15. do 20. oktobra leta 1941.

Ko smo se poslovili od oktobrskih žrtev, smo se napotili k veličastnemu spomeniku mesta Kraljeva, v katerem je akademski slikar Lojze Dolinar upodobil borbo in trpljenje našega ljudstva za osvoboditev. Na ta spomenik smo položili vence, nakar smo se s krajšim govorom zahvalili predstavnikom oblasti, političnega življenja ter družbenih organizacij za veliko skrb, ki jo kažejo v nenehnem prizadevanju, da se najpозnejšim rodovom ohranijo spomini na težke in neprecenljive žrtve, ki jih je prebivavstvo ter okolica Kraljeva doprineslo v zadnji vojni. Zahvalili smo se pa tudi za veliko skrb, ki so jo pokazali v zvezi z organizacijo obiska.

Ogledali smo si še ostale znamenitosti mesta ter nekatere tovarne.

Ko smo se v ponedeljek, 18. avgusta ponovno zbrali v Beogradu, so mi vsi zatrjevali, da jih je vse to, kar so doživeli v teh kratkih dneh, tako iznenadilo, da tega n bodo nikdar pozabili.

Vlak »Bratstva in enotnosti« — udeleženci lanskega obiska v Kraljevo

VAŠ OBVEŠČEVAVEC

Mali oglasi

Prodaj skoraj nov otroški športni voziček. Cena 5000 din — Ogljed: Zagorje, Trboveljska cesta 4.

Poceni prodaj dobro ohranjeno otroško posteljico. — Angelca Knez, Trbovlje, Vodenska 48.

Oddam opremljeno sobo dve-ma dijakinjama. — Naslov v upravi lista.

Obvestila

Turistično društvo Trbovlje organizira v sodelovanju in izvedbi JADRAN TURISTA — poslovalnice Trbovlje v prvi polovici meseca oktobra enodnevni izlet v Celovec in na Vrbsko jezero. Prijave sprejema pisarna poslovalnice ali po telefonu 880-247 do zaključno 6. septembra. Cena potovanja s kolektivnim potnim listom znaša 4.500 din. Pohitite s prijavi.

RAZPIS

VPISOVANJE otrok v vseh otroških ustanovah v Trbovljah bo 1. in 3. septembra 1962 od 7. do 12. ure. Starost od 2. do 14. leta. Nudimo vzgojo in varstvo predšolskih in šolskih otrok, malice in kosila.

Pomoč pri učenju šolskim otrokom; popoldanski oddelek bo v ustanovi, kjer bo dovolj prijavljenec.

Vse ostale informacije do-bite na tel. številki 80-161.

Uprava

FILM

Kino Delavski dom v Trbovljah: 3. avgusta do 3. septembra ameriški barvni cin. film »Dežela faraonov«; 4. in 5. septembra jugoslovanski film »Sfinge«; 7. do 10. septembra francoski film »Nepredvideno«.

Kino Svoboda — Trbovlje II: 30. avgusta nemški barvni

film »Ešnapurski tigere«; 31. avgusta do 3. septembra II. del jugoslovanskega filma »Servisna postaja«; 4. do 6. septembra nemški barvni film »Indijski nagrobni spomenik«.

Kino »Svoboda II« v Hrastniku: 30. avgusta madžarski film »Izpod ranga«; 1. do 3. septembra ameriški barvni VV film »Hudičev učence«; 5. in 6. septembra ameriški barvni film »Pojmo v dežju«.

Kino Delavski dom v Zagorju: 1. do 3. septembra ameriški barvni film »Bratje Karamazovi«; 5. in 6. septembra italijanski barvni film »Jez na Pacifiku«; 8. do 10. septembra ameriški barvni film »Nočni proboj«.

Kino Litija: 30. avgusta jugoslovanski film »Igre na gradbišču«; 31. avgusta do 2. septembra jugoslovanski film »Abeceda straha«.

Iz naših krajev

GIBANJE PREBIVALSTVA TRBOVLJE

Rodile so: Marija Sušnik iz Zagorja, Na bregu 31 — deklica; Marija Sedej iz Trbovelj, Kešetovo 13 — dekca; Cecilija Ačkun iz Hrastnika 213 — dekca; Magdalena Hercog iz Hrastnika 64 — deklica; Radoslava Mandič iz Trbovelj, Opekarna 7 — dekca; Alojzija Klancišar iz Zagorja, Zavine 6 — deklica; Ana Dragojevič iz Hrastnika 228 — deklica; Kristina Delalut iz Hrastnika, Dol 96 — dekca; Marija Lešek iz Trbovelj, Opekarna 7 — dekca.

Porok ni bilo.

Umrlji so: Vinko Jordan, strugar iz Trbovelj, Novi dom 7 a — star 24 let; Alenka Rajh, otrok iz Trbovelj, Gimnazijska 22 — stara 2 leti; Terezija Hlastan, rojena Smidhofer, gospodinja iz Trbovelj, Nasipi 13 — stara 62 let; Franc Goljuf, inv. upok. iz Trbovelj, Partizanski vrh 8 — star 71 let.

HRASTNIK

Rojstev (izven porodnišnice) ni bilo.

Poročili so se: Stefan Gorza, delavec iz Hrastnika 77 in

Fila Perič, delavka iz Mostarja; Oto Gradišnik, študent z Dola 211 in Ljudmila Bremec, trgovska pomočnica z Dola 211; Jožef Rakar, steklar iz Hrastnika št. 172 in Terezija Kranjc, delavka iz Hrastnika 172.

Umrla sta: Ivan Leben, upokojenec iz Hrastnika, Marjono 25 — star 51 let; Stejlo Kovačič, delavec iz Miheličev 1 — star 18 let.

BREZICE

Rodile so: Ivana Tomšič iz Kraške vasi 2 — deklica; Rozalija Bogolin iz Mrtvič 4 — dekca; Kristina Jankovič iz Breg 40 — dekca; Jožefa Samardžič iz Brežic, Mlavčeva 35 — dekca; Ljudmila Baznik iz Zupče vasi 33 — deklica; Ana Grmšek iz Dobena 1 — deklica; Neža Molan iz Malega vrha 11 — deklica; Antonija Kodrič iz Gornjih Skopje 12 — dekca; Jožefa Mirt iz Brezovega 6 — deklica; Pavla Strunjaš iz Brežic, Subčeva 16 — dekca; Ana Deržič iz Rigone 18 — dekca.

Poročili so se: Momčilo Samardžič, oficir JLA iz Zaereba, Juševičeva 6, in Jožefa Jurišič, uslužbenka iz Brežic, Cesta bratov Milavcev št. 35; Mihael Špiler, mizar, pomočnik iz Starega grada št. 42 in Marija-Mihaela Vrabčič, natakarcica iz Brezina 113.

Umrlji so: Milan Zagar, upokojenec iz Brežic, Cesta prvih borcev 16 — star 56 let; Jakob Stopar, vojaški vojni invalid iz Črneče vasi 45 — star 75 let; Ivan Skof, kmetovalec iz Bojsnega 39 — star 54 let; Andrej Dernikovič, kmetovalec iz Bračne vasi 17 — star 65 let.

Radijski spored

Četrtek, 30. avgusta

8.30 Zabavni kaleidoskop; 9.10 Vesele počitnice; 9.25 Scene iz Gounodovega »Fausta«; 10.15 Od tod in ondod; 11.30 S popevkami po Evropi; 12.05 Zabaval vas bo ansambel B. Kovačiča; 12.15 Kmetijski nasveti; 13.30 Ples in pesmi

iz Španije; 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo; 15.25 Odlomki iz »Seviljskega brivca«; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušavcev; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 31. avgusta

8.30 Zabavni kaleidoskop; 8.55 Pionirski tednik; 9.50 Slovenske narodne pesmi; 11.20 Michael Brett; Georgeu se zmerom kaj primeri; 12.05 Od kola do kola; 12.15 Kmetijski nasveti; 12.25 Melodije ob 12.25; 14.05 Glasbeni omnibus; 14.35 V narodnem tonu; 17.40 Ob Mediteranskih obalah (zabavni orkester Frank Chacksfeld); 19.05 Glasbene razglednice; 20.30 Dvanajst renesančnih pesmi; 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

Sobota, 1. septembra

8.35 Glasba ob delu; 9.30 Petnajst minut ob glasbenem avtomatu; 9.45 Makedonija v pesmi in plesu; 10.15 Od tod in ondod; 11.30 Pol ure pred dvanajsto; 12.15 Kmetijski nasveti; 13.30 Plesni ritmi naših krajev; 14.05 Glasbeni omnibus; 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo; 15.20 Zabavni intermezzo; 17.05 Gremo v kino; 17.50 Pozdrav z gora; 18.30 Dalmatinske narodne; 20.00 Za prijeten konec tedna; 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 2. septembra

8.40 Pevski pozdrav iz Zagreba; 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden; 10.00 Še pomnite, tovariši...; 11.50 Sto taktov za dober tek; 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo; 13.30 Za našo vas; 14.00 Petnajst minut s Slovenskim oktetom; 14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Nekaj priljubljenih popevk; 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne; 20.00 Vaša pesem — vaša melodija; 21.00 Večer stare francoske glasbe.

Ponedeljek, 3. septembra

8.05 Dalmatinske narodne; 8.20 Dva velika orkestra — dva stila; 9.25 Plesna orkestra Billy Vaughn in Lawrence Welk; 11.00 Na obisku pri skladatelju Borisu Papandopulo; 11.30 Pol ure pred dvanajsto; 12.15 Kmetijski nasveti; 12.25 Melodije ob 12.25; 14.05 Glasbeni omnibus; 15.20 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Arija skozi stoletja; 18.10 Portreti jugoslovanskih skladateljev zabavne glasbe; 19.05 Glasbene razglednice; 20.45 Kulturna kronika.

Torek, 4. septembra

8.05 Sopek slovenskih zborov; 8.25 Zabavni kaleidoskop; 9.45 Nekaj partizan-skih pesmi; 11.20 Michael Brett; Georgeu se zmerom nekaj primeri; 11.54 Veseli intermezzo; 12.05 Igra vam kmečka godba; 12.25 Melodije ob 12.25; 13.30 Odlomki iz Verdijeve »Traviate«;

14.05 Glasbeni omnibus; 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 S Planin do morja; 18.10 Mali klub ljubiteljev popevk; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Zavrtimo našo zabavno ruleto.

Sreda, 5. septembra

8.55 Pisani svet pravljic in zgodb; 9.25 Melodije na tekočem traku; 11.00 Četr-ture s kvintetom bratov Av-sentik; 11.25 Arije iz oper G. F. Händla; 12.05 Zabavali vas bodo Zadovoljni Kranjci; 12.15 Kmetijski nasveti; 12.25 Melodije ob 12.25; 13.30 Popularni orkestralni spored; 14.35 Ansambel iz Bizetove »Carmen«; 15.20 V narodnem tonu; 15.40 Chopin v raz-nih razpoloženjih; 17.05 Ser-ferjem na poti; 19.05 Glas-bene razglednice.

Vsak mesec bilten

(ar) TRBOVLJE — Izroč vedno nove in nove oblike, kako članom kolektiva posvečevati sklepe, naloge in obveze, so se v Termoelektrarni Trbovlje odločili za redno izdajo mesečnega biltena. Ta publikacija je predvsem namenjena članom organov delavskega samoupravljanja, pa tudi vsem ostalim članom kolektiva. Od tega biltena je letos izšlo že 6 števil. V njem se člani kolektiva seznanjajo z delovnimi uspehi v posameznih mesecih nadalje z ekonomskim pregledom obratovanja elektrarne, prikazujejo se pa tudi finančni rezultati podjetja. Prav tako tudi sklepi upravnega odbora in delavskega sveta elektrarne ter razne druge naloge in problemi. Precej prostora posveča ta bilten tudi delavskemu upravljanju ter higiensko-tehnični zaščiti pri delu. — Prav gotovo je izdajanje tega biltena velik pripomoček zraven že običajnih oblik obveščanja kolektiva o dogajanju v njihovem podjetju.

VEČJA PRIZADEVNOST V STEKLARNI HRASTNIK

(ar) HRASTNIK — V letošnjem prvem polletju je delovni kolektiv steklarne v Hrastniku dosegel v primerjavi z lanskim polletjem lepe uspehe predvsem pri zmanjšanju napak stekla. Od 8,5% v lanskem polletju je zmanjšal napake stekla letos na 3,97%. Tudi lom po kosih je zmanjšal od 20,78% lani na 17,08% letos. To je vsekakor ugodno vplivalo na povečanje proizvodnje in zmanjšanje stroškov. Prvi ukrepi so bili torej koristni. Mogoče pa je z akcijo še nadaljevati in dosegati še boljše rezultate. Pri tem je upoštevati tudi delovanje ekonomskih enot in medfazno kontrolo proizvodnje.

NAROČAJTE IN KUPUJTE

Zasavski
TEDNIK

MESO TRBOVLJE

Bilanca na dan 31. decembra 1961

AKTIVA		PASIVA	
		v 000 din	
I. Osnovna sredstva		I. Viri stabilnih sredstev	
Sedanja vrednost osnovnih sredstev	17.796	Poslovni sklad	27.659
Sedanja vrednost sredstev skupne porabe	788	Sklad skupne porabe	831
		Rezervni sklad in drugi skladi	724
II. Druge oblike sredstev		II. Druge oblike virov sredstev	
Banka in blagajna	25.338	Kredit pri banki	3.120
Kupci in druge terjatve	5.165	Dobavitelji in druge obveznosti	18.978
Zaloge	5.907	Druge pasiva	4.889
Druge aktiva	1.217		
Skupaj	56.201	Skupaj	56.201

Računovodja:
Malovrh Amalija I. r.

Predsednik
upravnega odbora:
Čerk Jože I. r.

Direktor:
Kovač Drago I. r.

Celje : Rudar 2:2 (1:1)

Celje — V drugem kolu slovenske nogometne lige so Trboveljčani gostovali v Celju. Sodnik Bertok iz Kopra je pripeljal na igrišče naslednji enajstorici:

CELJE: Devič, Dozet, Ferme, Jager, Jošt, Lentar, Mihelin, Belcer, Devčić, Florjanc, Adžić;

RUDAR: Leskovšek, Drakler, Deželak, Kos, Knez, Breznikar, Jovič, Halilagić, Bostič, Pajer, Kastelic.

Strelci: za **CELJE:** v 43. in 63. minuti Mihelin; za **RUDARJA:** v 37. Bostič in v 88. minuti Kastelic.

Okoli 1000 gledavcev je bilo priča izredni igri, od katere so pa imeli nekaj več domačini. Enajstorica »Celja« je takoj začela s silovitimi napadi, tako da je imela obramba »Rudarja« kar precej dela. Vsa sreča, da je ožja obramba Trboveljčanov, zlasti izredno razpoložen mladi vratar Leskovšek, tako uspešno odbijala nevarne napade domačinov. Priznati je pa treba, da domača napadalna petorka ni znala izkoristiti več ugodnih priložnosti. In ravno tako tudi Trboveljčani. Najlepšo priložnost za dosego gola so imeli Trboveljčani, ko je Jovič streljal v prečko, žoga se je odbila, obramba domačinov se je dokopala do žoge in le izreden Leskovšek je rešil vrata pred Mihelinom.

V 37. minuti je Bostič lepo preigral obrambo ter dosegel vodstvo za Trboveljčane. Po tem zadetku so se začeli obojestranski napadi. Dve minuti pred koncem prvega dela igre so domačini izenačili.

Drugi del igre je kazal, da bodo imeli gledavci dovolj priložnosti, da si bodo ogreli roke. Napadalni petorki enega in drugega moštva. V 63. minuti je Mihelin že drugič potresel mrežo Rudarja. Po tem zadetku so tako domačini kot gostje vložili vse sile za povečanje oziroma za izenačenje. V tem prizadevanju so imeli več sreče gostje, ki so v zadnjih minutah dosegli drugi zadetek in si tako priborili dragoceno točko.

Mladinci:

Celje : Rudar 1:1 (0:0)

Ljubljanska nogometna podzveza

Slavija : Proletarec 4:1 (1:1)

Vevče — V 1. kolu ljubljanske nogometne podzveze sta se pomerili enajstorici domače Slavije in zagorskega Proletarca. Gostje so bili le v prvem delu igre enakovredni nasprotnik, v drugem delu igre so jih pa domačini povsem nadigrali. Sodnik Mrčun iz Ljubljane je zadovoljivo vodil srečanje.

Strelci za **SLAVIJO:** 8., 60. Evačić, 64. Tirkmajer, v 75.

minuti Pavlin; za **PROLETAREC** v 27. minuti Mitič.

Mladinci:

Slavija : Proletarec 3:0

Svoboda : Domžale 2:1 (1:1)

Kisovec — Po prikazani igri sta bili enajstorici izenačeni, športna sreča pa je bila bolj naklonjena domačinom. Sodnik Butkovic iz Trbovelj je zadovoljivo opravil svojo nalogo.

Strelci za **SVOBODO:** 12. minuta Deić, 69. Brkić; za **DOMZALE** v 23. minuti Brlec.

Mladinci:

Svoboda : Domžale 2:3 (0:2)

Bratstvo : Rudar (Hr.) 3:1 (2:1)

Mladinci:

Bratstvo : Rudar (Hr.) 5:2

KOSARKA

ASK Tivoli : KK Rudar 75:64 (35:28)

Ljubljana — V prvem kolu republiške košarkarske lige so se Trboveljčani pomerili s košarkarji Tivolija. Kljub temu, da so bili domačini boljše moštvo, so Trboveljčani pokazali lepo igro, tako da so se morali domačini krepko potruditi, da so si priborili obe točki.

ASK TIVOLI: Lotrič 8, Gajgelj 12, Balentin 13, Murko 4, Tomori 9, Sok 21, Hočevr 8;

KK RUDAR: Virt 22, Velkavrh 2, Maleš 8, Pintar 7, Žibert 4, Simončič 2, Jelen 4, Bola 15.

Proletarec : Jesenice 75:60 (36:30)

Zagorje — Domačini so bili boljše moštvo. Medtem ko so gostje nekaj časa, zlasti v prvem delu igre, bili enakovredni nasprotnik, so v drugem delu igre popustili, tako da so domačini v zadnjih minutah igre občutno povečali razliko v koših.

PROLETAREC: Anžur 4, Strojani 1, Baloh 5, Kranjc 23, Stvarnik 26, Bek 4, Juvan 6, Zmajšek 4;

JESENICE: Demšar 22, Kučina 2, Wallas 14, Krek 7, Koren 2, Katnik 1, Petač 6, Rogelj 6.

Članice

Proletarec : Jesenice 38:79

STRELSTVO

Poraz in zmaga

SD »Rudnik«

(do) **Hrastnik** — V nadaljevanju okrajnega prvenstva v streljanju z malokalibrsko puško je SD »Rudnik« doživel prvi poraz proti SD F. Fakin, 998:926 v korist Trboveljčanov. Med posamezniki je bil najboljši E. Kozmus z 218 krogi.

V VIII. kolu je pa SD »Rudnik« zmagal. SD »Okrogar Skvarča« so premagali z rezultatom 1007:956 krogi.

Atletski miting

TRBOVLJE — V soboto popoldne je bil na stadionu Rudarja atletski miting, na katerem so se pomerili atleti domačega Rudarja ter atleti iz Litije. Rezultati posameznih disciplin: **moški** — 100 m: 1. Kajtna (R) 11,8; 2. Rupnik (L) 11,9; 400 m: 1. Pavšek (R) 57,0, 2. Ravnikar

64,0; 1.500 m: 1. Kosaber (R) 4:16,2, 2. Vač (L) 4:21,2; 3.000 m: Dimer (L) 10:18,0; štafeta 4 x 100 m: 1. Rudar 48,0, Litija 48,6; daljina: 1. Rupnik (L) 5,85, 2. Ustar (R) 5,70; višina: 1. Rupnik (L) 1,65, 2. Ustar (R) 1,55; met kroglice: 1. Vajdič (R) 12,15, 2. Snorčič 11,51; kopje: 1. Vajdič (R) 58,72, 2. Lavrič (R) 47,53.

Zenske: 100 m: 1. Sotenšek (R) 13,8, 2. Vidmar 14,0; 800 m: 1. Lapornik (R) 2:41,6, 2. Gorišek 2:48,0; štafeta 4 x 100 m: 1. Rudar 58,0, 2. Litija 60,0; daljina: 1. Sotenšek (R) 4,57, 2. Podlogar (R) 4,33; met kroglice: 1. Prijatelj (R) 9,18, 2. Lavrič (R) 8,61.

Nov uspeh PK Rudarja

Na članskem ekipnem prvenstvu, ki je bilo v Radovljici od 24. do 26. avgusta, je komaj 7-članska ekipa nastopila okrnjena zaradi sodelovanja šestih standardnih plavavcev našega moštva v pionirski reprezentanci, ki bo zastopala Slovenijo na državnem prvenstvu, in zaradi boleznih oz. odsotnosti nekaterih tekmovalcev. Ob tej priliki naj povem, da se je najboljša Rudarjeva plavavka Juška Podlesnik ravnokar vrnila iz bolnišnice ter ji v imenu vseh športnikov želimo čimprejše okrevanje in vrnitev med plavalne vrste.

Tehnični rezultati: moški: 1500 m kravl: 2. Niko Irt 20:47,0, kar je nov klubski rekord. — 400 m kravl: 3. Irt Niko 5:13,3. — 200 m metuljček: 3. Gvido Burja 3:06,3.

Zenske: 400 m kravl: 1. Iška Kočar 6:08,6; 3. Nada Florjanc 6:32,0. — 200 m prsno: 1. Alenka Petrič 3:22,3. — 100 m hrbtno: 1. Nada Florjanc 1:32,6. — 400 m mešano: 1. Iška Kočar 7:04,9. — 100 m kravl: 3. Nevenka Kavšek 1:21,6. — 100 m metuljček: 2. Iška Kočar 1:35,7. — 4 x 100 m kravl: 2. Rudar (Kavšek, Kočar, Florjanc, Petrič) 6:41,1. — 4 x 100 m mešano: 1. Rudar (Florjanc, Petrič, Kočar, Kavšek) 6:12,3.

Aktiv športnikov STT v Ljubljani

(ar) **TRBOVLJE** — V soboto 1. in v nedeljo 2. septembra bo kolektiv Litostroja v Ljubljani priredil oziroma proslavil 15-letnico obstoja svoje tovarne. Ob tej priliki bo društvo za telesno kulturo pri Litostroju organiziralo delavske športne igre, katerih se bodo udeležili tudi športniki Strojne tovarne iz Trbovelj in »Metalne« iz Maribora. Program tega troboja je dokaj obsežen, saj se bodo športniki pomerili v 13 športnih disciplinah. Te športne prireditve so že tradicionalna srečanja, ki se vsako leto vrše izmenoma v Ljubljani, Mariboru in Trbovljah. Športno srečanje teh treh velikih slovenskih delovnih kolektivov bo pokazalo, kako je v posameznih delovnih kolektivih napredovala njihova rekreativna dejavnost. Športniki trboveljske Strojne tovarne so se ves poletni čas za ta troboj temeljito pripravljali. — Želimo jim kar največ uspeha.

črni bratje

103. »Toda zdaj pride na vrsto še moja prošnja,« je nadaljeval bolnik. »Bianca nima nikogar razen mene, jaz pa se ne bom k njej nikoli vrnil. Zato te prosim kot brata, Giorgio, obišči Bianco, ko se boš vračal iz Milana, in ji povej, kako je bilo z menoj. Naj se varuje najinih sorodnikov, ko pa bo polnoletna, naj poišče dobrega advokata, da ji bo pomagal do dediščine. Zdaj pa pojdi, Giorgio, pozno je že in tako zelo sem truden.« — »Naj jutri spet pridem?« — »Ni treba, vem, da te mojster nerad pusti. Ko bom umrl, ti bo že kdo sporočil. Zdaj pa adijo!« — »Adijo!« Je rekel ganjeno Giorgio in poljubil prijatelja na obe lici. To je bilo res zadnjikrat, da ga je videl. Drugi dan mu je prinesel Antonio žalostno novico: »Alfredo je mrtev.«

104. Vsi člani »Črnih bratov« so že bili pred hišo svojega mrtvega kapetana, ko sta prišla Giorgio in Antonio. »Pazita, zgoraj je mojster Limona,« ju je opomnil Dante, Rdečelasi pa je odločil: »Z vama grem, da bomo trije.« Pri Alfredovem truplu je sedel pijani dimnikar in prav v trenutku, ko so vstopili dečki v sobo, je strgal mrtvecu z vratu zlati obesek z Biancino sliko. Pri tem je mrmral: »Saj je mrtev in tega ne potrebuje več.« — »Toda to boste dali meni,« se je oglasil Giorgio in stegnil roko. Na misel mu je namreč prišlo, da bo s tem najlaže dokazal Bianci, da ga res pošilja Alfredo. »Kdo pa si ti, paglavce, in kaj sploh iščeš v mojem stanovanju?« se je zadrž Limona in stiskal obesek v roki. »Alfredo je bil naš prijatelj,« je rekel pomirljivo Antonio.

Cez nekaj trenutkov je gostilničar postavil pred njo krožnik, iz katerega so prihajale prijetne vonjave. Hkrati je prinesel tudi kos kruha in stekleničko vina.

Starka je začela pohlepno jesti.

Ta ženska je bila Perina. Že drugi dan je iskala Izidoro. Utrujena in izmučena je prispela do te krčme, kjer je vstopila, da bi se okrepčala.

ODKRITA SKRIVNOST

Vrata gostilnice so se ponovno odprla in v njo je vstopil Coquelicot.

— Dober večer, prijatelj! Veseli me, da sem našel tu tako številno družino. Gospodar, naš dober prijatelj, naj na novo odpre svojo dobro založeno klet in naj prinese najboljšega vina. Toda toliko, da ga bo dovolj za našo številno družino. Jaz bom plačal vse!

Krčmar je odhitel, da izpolni naročilo.

Ko je Perina zaslišala prve Coquelicotove besede, je vzdrlhela. Ta glas ji je bil znan. In tedaj je začela bolj natančno opazovati razbojnikov obraz.

— Tega človeka poznam! Je pomislila Perina. Tisto noč, ko bi morali ugrabiti Izidoro, je bil v moji hiši. Ta tolovaj je Querjeanovo orožje!

V tem trenutku se je v gostilnici ponovno pojavil krčmar, ki je težko nosil dve napolnjeni košari z najboljšim vinom. Vsak izmed družbe je dobil polno steklenico.

— Kdo je ta ženska? je Coquelicot vprašal gostilničarja.

XAVIER DE MONTEPIN

43

Maščevanje in ljubezen

— Ne vem. Nocoj je prišla prvokrat k meni.

— Ali se je ne bi mogli odkrižati?

— Ne moremo. Naročila je in tudi takoj plačala svojo večerjo.

— No, potem ji odnesi večerjo v malo sobico.

— Tudi to je nemogoče.

— Zakaj je nemogoče?

— Ker je v njej neko dekle.

— Kakšno dekle?

— Nekakšna neumnica. Toda čeprav je nor, je izredno lepa.

— Neumnica? Od kdaj pa imaš v svoji krčmi neumna dekleta?

— Boljše je, da ne govorimo o tem. To je bilo čisto človekoljubno delo, ki sem ga hotel napraviti, a mi ne bo uspelo.

— Ja, hudiča! se je začel krohotati razbojnik. Torej si se začel ukvarjati s človekoljubnimi dejanji! No, potem bo kmalu konec sveta! Sicer pa pustimo neumnico v njeni sobici. S svojim pripovedovanjem bom počakal, dokler ta ženska tamkaj ne bo povečerjala in odšla.

Kljub temu, da so se pogovarjali tiho, je Perina vendar ujela nekaj besed in jih povezala v logične stavke.

Uporabiti je morala vso svojo voljo, da skrije svoje presenečenje in razburjenje, ko je slišala govoriti o neumnici.

Nekaj ji je reklo, da je ta lepa neumnica Izidora de Simeuse.

Zato je hotela na vsak način ostati v gostilnici. Naenkrat se je nekaj spomnila. Pristopila je h Coquelicotu, ga potrepjala po ramenu in mu rekla:

— Imam zelo oster sluh, prijatelj, in če želite, bom ponovila, kaj ste se pogovarjali z gostilničarjem. Sicer me ne poznate, nimate pa pravice, da ne bi mi verjeli. Spadam v vrste tistih ljudi, pred katerimi se lahko neovirano govorim. Vprašajte barona Querjeana, lastnika palače »Pri hudiču«. On me zelo dobro pozna in če bi bil tu, bi vam dejal, da se me ni treba bati in da lahko neovirano govorite o svojem delu.

— Vi poznate barona? se je začudil razbojnik.

— Da, poznam ga ravno tako kakor vas, njegovega zvestega služabnika.

Perinina predrznost je užgala. Razbojnik je ni več vprašal.

— No, če je tako, je dejal, lahko sedete na svoj prostor, mi pa se bonio neovirano pogovorili o naši zadevi.

Perina je odšla k svoji mizi in začela večerjati. Ni pa imela več nobenega teka.

Coquelicot je napravil pred družbo približno enak govor kot prejšnji večer pod mostom. Vsa

kemu potepuhu in tolovaju je obljubil po pet louisdorov, če najdejo stanovanje markiza de Rieuxa.

V trenutku, ko je Perina zaslišala to ime, so se ji zableščale oči.

— Ha! — Je pomislila, Querjean išče markiza, da bi ga lahko umoril, toda jaz ga bom našla in uporabila kot orožje proti baronu! On je plemič, bogat in močan! Kot kaže, že ve, da baronica Querjean ni Izidora de Simeuse. Takoj ko mu bom potrdila, da je to skrivnost, bo vstal proti baronu, ker mrzi svojega tekmeča.

Medtem ko je Perina to premišljevala, je Coquelicot razdelil denar med prijatelje. Končno se je obrnil tudi k Perini in ji dejal:

— To je vaš del.

— Hvala! mu je odvrnila, vaš gospodar bo zadovoljen.

— Torej ga boste tudi vi iskali kot ostali?

— Ostali ga bodo iskali, je pomembno odgovorila, jaz ga bom pa našla!

— Zelo samozavestno govorite. Ali je res kak razlog, da verjamete, da ga boste prej našli kot ostali?

— Res, zelo močan razlog, da lahko verjamem v to. Med vsemi ljudmi, ki so tukaj, sem jaz edina, ki osebno poznam markiza de Rieuxa!

— Res? Kaže, da poznate cel svet.

— Skoraj da je tako. Če vaš prijatelj, poročnik Baudrille, ne bi bil mrtev, bi vam lahko to potrdil.

— V tej ženski so pa menda res vsi hudiči! je med smehom vzkliknil Coquelicot. Skoraj sem prepričan, da boste res vi našli markiza. V dokaz, da tako mislim, vam izročam še en louisdor.

— Hvala, ne dajete mi ga zastonj!

Tisto noč Coquelicot se ni skončal svojega dela. Moral je obiskati še nekaj razbojniških družin in najeti nove vohune. Zato je hitro plačal krčmarju zapitek in odšel.

Komaj ko se je Perina prepračala, da je Coquelicot že odšel, je hotela vedeti, če je neumnica, o kateri je govoril gostilničar, res Izidora de Simeuse.

Z roko je poklicala krčmarja.

— Zelite, da bi vam vrnil drobiž? Dali ste mi kovaneč za tri franke. Tu imate trideset sousov. Da, da, gospa, vi ste imeli danes zares srečen dan, je z nasmehom dejal gostilničar. Ne dogodi se vsak dan, da nekdo dobi dva louisdora za prazne obljube.

— Res je, je odgovorila Perina. Dva louisdora je veliko za tako staro žensko, kot sem jaz. Rada bi dala ta denar tistemu, ki bi me rešil neprijetnosti, v katere sem zašla.

— Bi vam lahko jaz pomagal? je hitro vprašal krčmar, ko je slišal govoriti o dveh louisdorih.

— Morda.

— Kaj pa naj storim?

— Malo prej ste govorili o neki neumnici — če sem prav razumela, je rekla Perina in ga ostro pogledala v obraz.

— Prav ste slišali. Ali dekle morda poznate?

— Morda. Včeraj zgodaj zjutraj mi je pobegnila iz hiše neka mlada revica. Na njo bi morala paziti. Od tiste ure sem jo iskala po celnem Parizu in se tako utrudila, da sem se skoraj zgrudila pred vašim pragom.

— Verjemite, da me zelo zanima, kar pravite. Kaže, da je dekle, o kateri pripovedujete, in dekle, o kateri smo prej govorili, ena in ista oseba. Vaše dekle vam je včeraj zjutraj ušlo, jaz pa sem sinoči neko dekle našel. Kakšno pa je bilo tisto dekle?

Perina mu je natanko opisala Izidoro, svoje opisovanje pa je končala z naslednjimi besedami:

— Če to ubogo dekle spregovori, so edine njene besede: »Mat! moja — Rene!«

— No, sedaj prav nič ne dvomim! je zadovoljno vzkliknil gostilničar. To je ona! No, kako čuden primer! In veste, kje sem jo našel?

— Kje naj to vem!

— V sredini Seine, kjer bi bila kmalu utonila. Rešil sem jo in pri stvari tvegala svoje življenje. No, pa kaj čemo? Vedno sem bil tak, da bi žrtvoval tudi svoje življenje, da pomagam drugemu. In vaši louisdori?

— Nate jih! mu je rekla Perina. Toda takoj mi morate izročiti ubogo dekle.

— Vsekakor, saj želim, da bi se je čimprej rešil.

Po teh besedah je vzel ključ iz žepa in odšel proti vratom, Perina pa za njim.

N. Tatar

Ukleti partizan

Kolone so šle mimo nje: skupine na tifusu obolelih, ranjenci, ljudje na begu... In vsi so pogledali žensko in nepremično fantovo telo — nihče pa ni opazil otročička, ki je spal pod vojaškim plaščem in pokrit z roko dekleta.

Ranko se je kasneje zbudil in odhitel k skupini borcev. Bila je to četa, ki je šla, da zavzame položaje strte čete na Ljubinem grobu. Komandir je hotel fanta spoditi, toda omehečal ga je njegov jok.

— Nikogar nimam... Vi so padli... Zakaj me odganjate? Sprejmite me! je prosil deček skozi solze.

Komisar čete ga je potrepjal po ramenu in mu rekel:

— Toda držati se me moraš in me ubogati! Fantek je pokimal z glavo in se uvrstil v kolono za komisarjem.

Ko so borci prispeli na položaje, so se pomesali s padlimi, katerih trupla so bila zasuta z zemljo in kamenjem. Telesa mrtvih so služila borcem za zaklon.

Nemci so ponovili letalsko in artilerijsko bombardiranje in potem prešli na juriš.

Čakala jih je četa, katere borci so poslali Vrhovnemu komandantu in Centralnemu komiteju naslednje sporočilo:

— Vse, kar je v človeški moči, bomo storili, da zadržimo Nemce. Vse do tedaj, dokler boste na Ljubinem grobu slišali strele naših pušk. Nemci ne bodo prodrli. Ko pa teh ne bo več, vedite, da na Ljubinem grobu ni več živih komunistov.

Začel se je nov spopad krvi in jekla, zavesti in fanatizma, nadnaravnne uporne volje in discipline... In vse bolj čudno je bilo, da še kdo živi na zadimljenih strminah in preoranem pobočju.

— Kdo bo prvi pokleknil? — to je bila misel nekaj tisoč ljudi, katerih oči so se večkrat obračale v to smer.

Skozi ozki predor pa so šle brigade, begunci in bolniki...

— Prehajajte, tovariši, dokler nas je še kaj živih... Pohitite, tovariši, dokler se ni še izcedila vsa kri iz naših ran... Mi bomo ostali tu za vedno... Pohiti, naša vojska, da vsaj nekdo ostane, ki se bo boril do popolne svobode!

Take so bile misli borcev, ki so se oprijemali zemlje, da jih ne bi odpihnile bombe in juriši.

XVI.

Samo taka bitka je lahko prevzela ljudi tako, da marsičesa niso videli. Nemški vojaki so prikovali svoje poglede na strmine, na katere bi se morali vzpeti. In tako ni nihče opazil, da so najbolj goste vrste vojakov kosili mitraljezni rafali, s strani in s hrbita.

Kommen in njegova dva tovariša sta imela dovolj municije, ki so jo našli pri mrtvih nemških vojaki. Kommen in oba tovariša sta se povlekla med nemškimi enotami. Uspelo jim je, da so ostali neodkriti in se približali položajem, ki so jih držali partizani. Od tu jim ni grozila nobena nevarnost, ker so partizani molčali in držali prste na petelinih; oči pa na vizirjih in pazili na vsako kroglo. Vsaka njihova krogla je morala ubiti nemškega vojaka, sicer bi morali že davno poklekiniti.

Bližala se je že opoldanska ura, ko so Nemci za tretjič prešli na juriš. Streljali so kar v napadu in pazili, da ne bi razbili svojih vrst.

— Meri pazljivo! Usekaj! je dejal Kommen Novaku, ki je premikal vizir na orožju in z dolgimi rafali ubijal nemške vojake, ki so jurisali kakih sto metrov pred njimi.

S strani je prišla patrolja. Stirje vojaki so jo klicali in spraševali, če je to mitraljezno gnezdo sosednjega bataljona.

— Naredimo se kakor da ničesar ne slišimo, in se pripravimo, da jih z avtomobili uničimo, ko se nam bodo približali, je objasnjal Kommen.

(Nadaljevanje sledi)

Kakšne filme bomo videli še letos in drugo leto

Kako bo v letu 1963

Zakaj odpor proti jugoslovanskim in ruskim filmom — Letos ni bilo novih ameriških filmov — Samo kinu Delavski dom in kinu Svoboda II v Trbovljah je bilo letos odpovedano okrog 30 ameriških filmov — Obisk v kinematografih je padel za 25 do 30% — Za prihodnje leto se obeta boljša izbira filmov

»Ne grem v kino, že spet je ruski film,« — »Oh, jugo-

slovanski film je, ne grem ga gledati« in tako dalje. Zakaj tak odpor? V letošnjem letu so imeli naši kinematografi v Trbovljah na sporedu vrsto odličnih ruskih filmov, ki se lahko kosajo z vsakim ameriškim filmom. Toda zato, ker je na reklamah napisano »ruski film« — je dvorana prazna. — Nič bolje ni bilo z obiskom pri jugoslovanskih filmih. Kljub temu, da smo ravno na tem področju dosegli v Trbovljah določen na-

predek in uspeh. Pri zadnjih filmih »Čudno dekle«, »Lady Machbeth«, »Veliko dejanje« in drugih filmih, ki se jih jugoslovanski kinematografi ni treba sramovati, so bile kino dvorane skoraj prazne. Na drugi strani pa lahko ugotovljamo, da je letošnja žetev jugoslovanskih filmov v Pulju pokazala določen napredek in vzpon. Tujina, ki nam ni vedno naklonjena, nam je priznala uspeh v proizvodnji filmov. Vse kaže, da še vedno velja rek: »Kar je domače, je zanič, kar je tujega, je boljše!« Žal je tako, da sami ne vemo, kaj že ustvarjamo in kaj imamo, tako da nam morajo tuji povedati, da smo tudi Jugoslavlani sposobni ustvarjati take filme, ki se nam jih ni treba sramovati pred nikomur.

Zato je naša prvenstvena naloga nas vseh, da damo domačemu filmu povsod prvo mesto.

LETOS IZKLJUČENO IZ PROMETA 30 AMERISKIH FILMOV

Oba kinematografa v Trbovljah sta napovedala v letošnjem januarju dober filmski program. Isto bi veljalo tudi za Hrastnik in ostale kinematografe v Zasavju. — Toda med letom se je zgodilo drugače. Začelo se je že meseca februarja: eden za drugim so bili odpovedani ameriški filmi, v zamenjavo teh pa so bili dani v promet dostikrat slabši filmi. Zato je tudi temu delno pripisati padeč obiska v kinematografih. Film, ki jih letos ni bilo, bodo na sporedu prihodnje leto. Med temi so od naših distribucijskih podjetij naslednji filmi:

VESNA — LJUBLJANA: »Alamo«, ameriški pustolovski CS color film; »Črni narednik«, ameriški color film; »Štirje jezdecji apokalipse«, ameriški CS color film; »Zadnji vlak iz Gun Hilla«, ameriški CS color film; »Ljubim — ljubiš«, italijanski CS color film.

CROATIA — ZAGREB: »Tarzanova največja pustolovščina«, ameriški CS barvni film (najnovejši film o Tarzanu); »Da, da se ljubimo«, ameriški barvni CS film, v glavni vlogi Marilyn Monroe; »Šepetanje na zgoljni blazini«, ameriški barvni CS film, v glavni vlogi Doris Day; »Sedem veličastnih«, ameriški color CS film, super western; »Potovanje v središče zemlje«, ameriški barvni CS film, po romanu Julesa Vernea.

MORAVA FILM — BEOGRAD: »Austerlitz«, francoski barvni CS film; »Serifov sin«, ameriški barvni vista-vision film; »Prepovedane strasti«, ameriški barvni CS film.

KINEMA FILM — SARAJEVO: »Sedmi Džon«, ameriški barvni film; »Traper Keli«, ameriški barvni film;

»Bilo jih je sedem«, angleški film; »Ljubite Brahmsa«, ameriški color CS film; »Zgodilo se je v Rimu«, italijanski film.

ZETA FILM — BUDVA: »Afrodita, boginja ljubezni«, francoski barvni CS film; »Rio, bravo«, ameriški western, barvni CS film; »Človek z zlatim koltom«, ameriški barvni western film; »Bagdadski lopov«, ameriški barvni film; »Obleganje Sira-kuze«, francosko-italijanski avanturistični film.

MAKEDONIJA FILM — SKOPLJE: to podjetje je ravno tako storniralo več filmov, predvsem kinu Delavski dom. To je samo nekaj filmov, bilo je pa vseh skupaj preko 30 v obeh trboveljskih kinematografih, katere bom videli na sporedu v letu 1963 in celo 1964.

LETOS SE NEKAJ DOBRIH FILMOV

Največje delo jugoslovanske kinematografije, epopejo »KOZARA«, bo kot prvi igral v Sloveniji kino Svoboda Trbovlje II, in sicer od 12. do 15. oktobra t.l. Po vsej verjetnosti — ker bo to v Sloveniji prva predstava, bo danu temu filmu »slavnostno obeležje«. Kino Svoboda Trbovlje II praznuje letos 10-letnico obstoja in bo ob tej priložnosti v kinu majhna slovesnost. — Pomembno delo poljske kinematografije »Mati Ivana Angelska« bo na sporedu že v septembru, slovenski film »Minuta za umor« v oktobru, ameriški film »Dnevnik Ane Frank« v decembru. Znani ameriški režiser Hitchcock se bo predstavil s filmom »Smer Sever — Severozahod«.

Za novo leto bo v Delavskem domu na vrsti film »Moj najljubši učenc«, v glavni vlogi pokojni Clark Gable in Doris Day.

BOLJŠE V LETU 1963

Oba trboveljska kinematografa sta letos v Pulju zaključila vrsto odličnih filmov vseh vrst proizvodnje. Značilno za zaključevanje je bilo, da so distribucijska podjetja v pogodbi dala obljubo samo za tiste filme, ki jih imajo že v skladišču.

Tako je kino Delavski dom zaključil filme »Bila je noč v Rimu«, italijanski film, odlični nemški film »Med časom in večnostjo«, italijanski barvni CS film »Rimska sužnja«, »V soboto zvečer« — v nedeljo jutruje, angleška filmska drama, odlični mehiški barvni glasbeni film »Jaz pustolovec«, in še vrsto drugih.

V kinu Svobode Trbovlje II bo pa zopet na sporedu doslej najbolj obiskani film povsod, kjer se je predvajal, »Prodajavka vijolic«, nadalje »Mati, poslušaj mojo pesem«, španski barvni film, odlični angleški film »Betonska džungla«, najboljša zabavna nemška komedija v preteklem le-

tu »Graščina strahov«, angleški film »Obtoženi ste«, francoski film z Brigitto Bardot »Uzda na vratu«, »Morski razbojnik«, ameriški barvni vista-vision film, »Moja draga Klementina«, ameriški film, »Obračun« — Kapetan Leši II. del filma, ki se še snema, »Zakonska zmeda«, ameriški film, francoski film »Streljajte na pianista« in še vrsta drugih odličnih filmov.

IZBRAN SPORED MATINEJ

Kakor vsako leto prične s pričetkom novega šolskega leta kino Svoboda Trbovlje II tudi letos s posebno izbranim programom ob nedeljah dopoldne za mladino. Na sporedu je precej odličnih jugoslovanskih filmov, ker je vodstvo kinematografa vodilo načelo, da našo mladino spoznamo z jugoslovanskimi filmi. Program se bo pričel z 9. septembrom t.l. in nato redno vsako nedeljo dopoldne do konca šolskega leta.

Predvideni so filmi: »Veliki poziv«, sovjetski barvni film; »Glasba z Marsa«, češki barvni film, »Rdeče listje«, sovjetski barvni film, »Izgubljeni svinčnik«, jugoslovanski film, »Jaguar, kralj džungle«, ameriški barvni film, »Herkules«, italijanski barvni film CS, »Piko in dirka na motorju«, jugoslovanski film, »Bagdadska sivena«, ameriški barvni film, »Rdeči balon«, francoski barvni film, »Družinski dnevnik«, slovenski film, »Velika turneja«, jugoslovanski film, »Špijon«, sovjetski film, »Velika sodba«, jugoslovanski film, »Bela divjina«, ameriški barvni film, »Tigri potujejo«, sovjetski barvni film, »Dekliška spomlad«, sovjetski barvni film — in za zaključek letošnjega leta »Servisna postaja«, jugoslovanski film. Za leto 1963 je pa izbran najboljši filmski spored.

STANE SUŠTAR

Zanimivosti

Stefan Knap

V Angliji živeči poljski slikar ima mnogo jeze z gigantsko sliko, ki jo je izdelal za fasado nekega newyorškega nebotičnika. Modernistično velesliko so morali zaradi transporta v Ameriko razstaviti na 300 kosov. Čeprav je bil vsak kos natančno oštevilčen, so sliko na veliko grozo slikarja narobe montirali: tisto, kar bi moralo biti zgoraj, je spodaj. — Ker gre za sliko, ki meri več kakor 100 kvadratnih metrov in so jo zato le s težavo sestavili, in ker razen avtorja še nihče ni opazil, da je postavljena »na glavo«, imajo pomisleke, če bi jo zopet obrnili.

Doris Day v filmu »Najboljši učenc«